

T E V Y N Ė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas. LACKAWANNA 5529.

„Tėvynė“ Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METMAS:
Suvienuose Valstijose \$1.50
Kitose Viešpatystėse \$2.00
„T E V Y N Ė“
307 W. 30th St., New York, N. Y.

No. 35 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Rugpjūčio (August) 31, 1928.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875.

Vol. XIX

Penkiolika Valstybių Pasirašė Prieš-Karinę Sutartį

Lietuvos - Lenkijos Derybos Neįvyks Kasykių Kompanijos Pasirašė Sutartį su Unija

PENKIOLIKA VALSTYBIŲ PASIRAŠĖ PRIEŠ KARINĘ SUTARTĮ.

Paryžius, rugp. 27. — Šiandien, trečiadienį, valandą po pietų, Quai de la Palocijoje, Paryžiuose, penkiolika valstybių pasirašė Suvienuose Valstijų Sekretoriaus Kellog'o patiektą prieš-karinę sutartį. Vekurių valstybių diplomatai norėjo, kad pasirašyto apeigos-ceremonijos būtų kilnios, kad visi pasirašiusieji pasakytų kalbas ir kad tos kalbos būtų perduotos visam pasauliui per radio, bet sutarties sumanytojas Kellog'as reikėdavo, kad apeigos-ceremonija būtų koprasčiausia. Tai taip ir pasielgta. Šiai istorinei apeigai atitinkamai prakalbą pasakė Francijos užsienio ministeris Briand'as ir per radio perduota tik ta apeigos dalis, kuomet buvo šaukiama pasirašymui valstybių atstovų vardai. Todėl prieš-karinę sutarties pasirašymo apeigos buvo paprastos. Pasirašius sutartį valstybių atstovai pavaišinta arbata.

Po sutartimi pasirašė sekmą valstybių atstovai: Suvienuose Valstijos — Frank B. Kellog, Francija — A. Briand, Vokietija — G. Stresemann, Anglija — C. C. Curzon, Lenkija — Zaleski, Belgija — P. Hymans, Čekoslovakija — E. Benes, Kanada — W. L. Mackenzie-King, Airijos Laisv. Valstybės — W. T. Cosgrave, Italija — G. Del Conti, Manžoni, Japonija — Baronas Uchida, Australija — A. J. MacLachan, Pietų Afrika — Gen. Jan Smuts, Naujoji Zelandija — C. C. Parr, Indija — Lordas Cushendun.

Minima sutartis puolama karą pasmerkia ir valstybės prizada visus savytarpio ginčus risti taikos keliu.

Po šio įvykio planuojama sukviesti dar 47 valstybes minima sutartį pasirašyti. Prieš-karinę sutartį pasirašyti bus kviečiama ir Lietuva.

LIETUVOS-LENKIJOS DERYBOS NEĮVYKS.

Varšava, rugp. 22 (Pranešimas „Chicago Daily News“). — Lietuvių-Lenkų konferencija prieš Tautų Sąjungos susirinkimą neįvyks. Lenkija siūlė laikyti konferenciją tuojau, tikslu, kad surasti šokių ar tokį planą Vilniaus ir sie-

nos klausimu susitaikyti, bet Lietuvos užsienio reikalų ministeris Voldemaras atsisakė. Savo atsakymą jis motyvuoja tuo, kad jau nebėsa laiko tokiai konferencijai prisirengti.

Lenkų Telegrafo Agentūros žinios praneša, kad lenkų atstovas, kuris iškėlė notą Lietuvai kaslink sutikimo laikyti konferenciją Karaliaučiuje, konferavo su Lietuvos generaliu užsienio ministerijos sekretorium Balučiu, kuris stengėsi išdėstyti lietuvių argumentus prieš laikymą lietuvių lenkų derybų Genevoje. Balutis pareiškė abejojimo, ar Šveicarijos vyriausybė sutiksianti, kad derybos būtų laikomos Genevoje. Lenkų atstovas Szmulakowski pareiškė, kad lenkų vyriausybė Šveicarijos sutikimą turinti. Tada Balutis rado naujų priešingumų ir pagaidavo atidėti derybas iki po Tautų Sąjungos Tarybos posėdžių. Po to lenkų atstovas apie pusantros valandos konferavo su Lietuvos ministriu pirm. Voldemaru, kuris pareiškė lietuvių nusistatymą lenkų pasiulymui. Szmulakowski apleidė Kauną ir per Karaliaučiu grįžo į Varšavą, kur išduos Lenkijos užsienio ministeriui Zaleskiui savo misijos raportą.

KASYKIŲ KOMPANIJOS PASIRAŠĖ SUTARTĮ SU UNIJA.

Pittsburgh, Pa. — Rugp. 23 d. Pittsburgh'o apskrities anglies kasyklų kompanijos pasirašė su United Mine Workers of America unija naują algų kontraktą-sutartį. Šioms kompanijoms dirba apie 3,500 angliakasių. Unijos viršininkai praneša, kad derybos vedamos ir su kitomis angliakasyklų kompanijomis ir tikima, kad netrukus ir su jomis bus sutartis pasirašyta.

OHIO ANGLIAKASIAI SUSITAIKĖ.

Columbus, Ohio. — Ohio United Mine Workers unija ir centralinio Ohio kasyklų savininkų asociacija susitakė del algų kontraktą. Pagal minima kontraktą, angliakasiams bus mokama \$5.00 dienai, o anglies krovėjams 70c. už toną. Sutartis liečia apie 3,500 tos srities unijinių kasyklų darbininkų. Sutartis įeina galion nuo rugsėjo pirmos dienos ir baigsis kovo 31 dieną, 1930 m.

DIDELĖ NELAIMĖ NEW YORKO URVAKELY.

New York, rugp. 24. — Apie penktą valandą po pietų, kuomet daugiausia žmonių urvakeliais (subways) grįžta iš darbo, Seventh Ave. Subway Ekspresinio traukinio devintojo vagono pirmutiniai ratai užvažiavo į kitus bėgius ir tą vagoną galutinai sulaužė. Kadangi vagono buvo daug žmonių, paskutiniai pranešimai sako, kad 16 žmonių užmušta ir apie 100 sunkiai sužeista. Tai pirmutinė didžiausia urvakelių nelaimė New Yorke (Manhattan). Plačiau apie tai meldžiame skaityti vietines žinias, ant 8 pusl.)

IŠDAVĖ ŠAMOKSLĄ NUŽUDYTI MEKSIKOS PREZIDENTĄ.

Meksikos Miestas. — Nužudžius Meksikos busimą prezidentą gen. Obregon'ą, pagaliau paaiškė, kad Meksikoje esama slaptos katalikų organizacijos, kurios tikslu esą žudyti Meksikos dabartinės valdžios vadus. Šitas paslaptis išdavė seserį vienuolių viršininkė motina Concepcija Acevedo dela Llata. Ji yra kaltinama priegudyme jauno karikatūristo Jose de Leon Toralo nužudyti Obregon'ą ir dabar areštuota. Ji policijos viršininkui išpauskėjo, kad ta slaptoji organizacija norėjo nužudyti ir dabartinį prezidentą Calles. Buvo padaryta bomba ir ji norėta padėti po tiltu, kur Obregon'as ir Calles važiavo. Prie to buvo sugundyta viena artistė, kuri turėjo abiems prezidentams įleisti nuodų laikė pokilio. Bet deli tulų aplinkybių šitai neatsieka. Nužudyta tik Obregon'as. Prie šitos organizacijos pritraukta ganėtinas skaičius jaunuolių ir profesijos žmonių, kuriuos minima seserų motina tinkamai sufanatavo ir jie jos klausė. Po šio suareštuota dvylika asmenų, kurie minimai organizacijai priklauso. Jų tarpe yra septyni vyriškiai ir penkios moteriškos.

UŽ NUŽUDYMA PREZIDENTO GAUS 20 M. KALĖJIMO.

Meksikos Miestas. — Vietiniai laikraščiai pranešauja, kad visi asmenys, kurie priklausė slaptai organizacijai ir kurie turėjo sąryšio su nužudymu prez. Obregon'o, gaus nemažiau 20 metų kalėti. Kai kurie gal ir miriopi bus pasmerkti.

BYGA. — Rugp. 22 d. Rygos darbininkai laikė didelę ir neramias demonstracijas, protestuodami prieš ryti šešias kairiasias socialines darbininkų organizacijas (profesines sąjungas). Tarp policijos ir demonstrantų įvyko susikirtimų. Daug darbininkų sužeista. Virš 400 areštuota.

EKSTRA!

Lietuvos vice-konsulas New Yorke, p. Daužvardis prašo visų tų, kurie siųs Tautų Sąjungai protesto rezoliucijas Vilniaus klausimu, kad rezoliucijas siųstų ne Tautų Sąjungos vardu, bet Tautų Sąjungos Tarybos prezidentui, adresuojant sekamai: To the President of the Council of the League of Nations, Geneva, Switzerland.

Iš Lietuvos

MARTYNO JANKAUS SUKAKTUVĖS.

Rugpjūčio 7 d. sukako 70 m. amžiaus Maž. Lietuvos patriarkui Martynui Jankui. Jubiliatą tą dieną telegramomis sveikino vyriausybės nariai ir visuomenės atstovai. Klaipėdos gubernatorius M. Jaukų apilankė jo uky Bitėnuose.

GRANATA SUDRASKĖ PIEMENUKĄ.

Skaudvilės valsčiuje piemenys upelį rado 4 senas granatas, kurios, matyti, buvo čia įmestos karo metu. 13 metų vaikinui Broniui Gintvainiui bekrapstant vieną granatą — ji sprogo ir sudraskė jį į šmotelius. Kiti piemenys tuo laiku nuo tos vietos buvo pasialinę ir laimingai liko sveiki.

NAUJAS AMERIKOS KONSULAS.

Jau pradėjo eiti pareigas naujas Amerikos Jungtinių Valstybių konsulas Kaune p. Hugh S. Fullerton.

UŽSIENIŲ JAUNUOMENĖ LANKO LIETUVĄ.

Šią vasarą į Lietuvą pažinimo tikslais lankosi daug užsienio jaunuomenės ekskursijų. Daugiausia lankosi vokiečių studentų, o paskutiniu laiku atvyko iš Švedijos ir kitų kraštų.

LIETUVOS MOTOCIKLISTŲ KELIONĖ.

Lietuvos motociklistai J. Vasiliauskas ir Matulka motociklais apvažiavo Vokietiją, Čekoslovakiją, Latviją, Estiją ir grįžo į Kauną, per 24 dienas padarę 5,000 kilom. kelio.

SUGAVO LENKŲ ŠNIPUS.

Šiomis dienomis apie Mariampolę kriminalinė policija susekė ir sulaukė lenkų žvalgybos agentus Žatkauską Povilą ir Rudoką Petrą. Pagautieji nurodė daug kitų lenkų agentų, siunčiamų į Lietuvą iš Lenkijos šnipinėjimo tikslais. Betardant suimtuosius šnipus paaiškėjo, kad jie rinko žinias apie Lietuvos kariuomenę ir šaulius. Jie surašinėjo, kur randasi šaulių būriai, būrių numerius, vadų pavardes, gyvenamas vietas ir kit.

VĖL PAKLIUVO PLEČKAITININKAS.

Šiaulių policija, sekdama plėšikus Šiaulių-Amalių ruože, pripuolamai užėjo į Amalių geležinkelio stotį. Stoty tarpe kitų piliečių pastebėjo įtariamą asmenį, kuris pamatęs atkreiptas policijos akis bandė pasprukti. Policijos sulaikytas pasirodė esąs Plečkaičio agentas Stasys Pšelnickas. Pas Pšelnicką rasta įvairios Plečkaičio literatūros.

MOKESNIS UŽ MOKSLĄ.

Ministerių kabineto nutarimu mokesčiai už mokslą nustatytas: vidurinėse mokyklėse 75 lt. per metus, pirmose 4-ose aukštesniųjų mokyklų klasėse — 100 lt., kitose 4-ose klasėse — 150 lt., vidurinėse amatų mokyklėse — 75 lt., mokytojų seminarijose — 100 lt., universiteto po 100 lt. už semestrą. Be to, imamas mokeskis už pratimus laboratorijose ir klinikose.

PANAIKINS KARO STOVĮ.

Vidaus reikalų ministerijoje ruošiamas įstatymas apie sustiprintos apsaugos įstatų įvedimą. Sustiprintos apsaugos įstatus įvedus, vyriausybė atmainys draudimą vaikščioti naktimis, o taip pat panaikins karą cenzūrą.

NEPAVYKO BANKAS APGAUTI.

Liepos 30 d. iš Lietuvos Banko Kaune kažkoks jaunas puikiai apsirėdęs vyras jau buvo begaunąs sulgėčio 62 tukstančius litų, tačiau prieš pat pinigų išdavimą kasininkas pasiteiravo del čekio atatinamose įstaigose, ir paaiškėjo, kad jis yra padirbtas. Tuoj buvo išsautka slapta kriminalinė policija ir netikro čekio teikėjas buvo suimtas. Suimant aferistas suplėšė dar kelis buvusius pas jį padirbtus čekius bendrai sumai apie 100,000 litų. Aferistas pasirodė esąs Girnis.

PAVOGĖ IŠTISUS NAMUS.

Šiomis dienomis nuo vieno žmogaus, Kauno priemiesty, sklipo iš nakties pavogė stotamą medinį namą. Namas surastas Jokimiškių kaime pas pil. Piragą.

ŽYMUŠ SVEČIAI IŠ UŽSIENIŲ.

Rugpjūčio 2 d. į Kauną atvyko amerikiečių milijonierius, žymus politikos veikėjas ir didelis Lietuvos draugas Robertas Cadwell. Taip pat atvyko žymus anglų politikos veikėjas žurnalistas Mac Ray.

Užsienio spauda praneša, kad Vilniuje su 200,000 gyv. yra tik 338 radio abonentai. Kaune, kur yra 100,000 gyv., yra daugiau 2,000 registruotų radio abonentų.

Kas Mus Laukia Tautų Sąjungos Taryboj?

Rugpjūčio 30 d. prasideda Genevoj 5-ta Tautų Sąjungos Tarybos sesija. Jos darbu tvarkoj yra įrašyta 28 klausimai politinio ir ekonominio pobūdžio. Politinių klausimų tarpe svarbiausias bus šį kartą Olandų atstovo van Blokland'o pranešimas apie lietuvių lenkų derybų eigą.

Šis klausimas buvo įtrauktas į Tarybos rudeninės sesijos darbu tvarką praėjusios sesijos nutarimu. Tada referentas lietuvių lenkų byloje p. Blokland konstatavo tik, kad gruodžio 10 d. rezoliucijai įvykdyti beveik nieko nebuvo padaryta. Ir visi gerai atsimename, kokių priekaištų susilaukė Lietuvos vyriausybė iš Francijos ir ypač Anglijos atstovų pusės del menkų derybų vaisių. Po ilgų „reprimandų“ buvo pasiulyta rezoliucija, reikalaujanti, kad iki rudens sesijos lietuvių susitartų su lenkais.

Jau vienas tokios rezoliucijos pasiūlymo faktas rodo, kad Tautų Sąjungos sferose į lietuvių lenkų derybas žiurima tik kaip į paprastą formalumą. Visas ginčas laikomas išspręstu 1927 m. gruodžio 10 d. tarimu. Šia prasme svarsto Lietuvos bylą su lenkais ir francuzų bei anglų spauda. Ir vienoj ir antroj šią vasarą pasirodė visa eilė straipsnių, peikiančių Lietuvos vyriausybės „užsispyrimą“ ir įvertinančių tuį užsispyrimą, kaip rimtą pavojų taikai. Žinoma, kad tuį straipsnių žymi dalis priklauso lenkų propagandai. Tačiau nereikia užmerkti akių ant to fakto, kad dabar visų kraštų opinija yra jau nusistačiusi ne Lietuvos naudai. Be užsienio reikalų ministerijos aparato Lietuvos Respublika neturi užsienioose nieko, kas galėtų padaryti pasaulinėje opinijoje reikiamas pataisas.

Vienintelės dvi valstybės, kurios norėtų dar Lietuvą paremti, yra Vokietija ir SSSR. Tačiau, kada Lietuvos byla yra jau pastatyta tokioje plotmėje, kad reikia tik pasirašyti sutartį, tai ir šioms valstybėms padirbtus čekius bendrai sumai apie 100,000 litų.

Šiomis dienomis nuo vieno žmogaus, Kauno priemiesty, sklipo iš nakties pavogė stotamą medinį namą. Namas surastas Jokimiškių kaime pas pil. Piragą.

O tokiomis apyptomomis mes negalime laukti Tautų Sąjungos Taryboj nieko kito, kaip tik naujo reikalavimo įvykdyti 1927 m. gruodžio 10 d. rezoliuciją, del kurios tasyk Lietuvos oficiozai tiek triumfavo. Užsienio spauda daug rašo dabar apie pavojų taikai. Kalbama net apie naują pasaulinį karą. Tačiau aišku, kad toks karas, Tautų Sąjungos akimis žiurint, gali kilti tik „del p. Voldemaro užsispyrimo“, kaip rašo francuzų laikraščiai. O sykių taip, tai nejaugi Tautų Sąjungos vadai padegtu pasiūlyti, neišmėginę visų kitų priemonių? („Liet. Žinios“)

Streikai Lietuvoj

Kaunas.

Dabartinė Lietuvos vyriausybė yra griežtai uždraudusi streikuoti. Bet uždraudimas savo keliu, o gyvenimas savo. Jau anksčiau buvo rašyta, kad Tautų Sąjungos sferose į lietuvių lenkų derybas žiurima tik kaip į paprastą formalumą. Visas ginčas laikomas išspręstu 1927 m. gruodžio 10 d. tarimu. Šia prasme svarsto Lietuvos bylą su lenkais ir francuzų bei anglų spauda. Ir vienoj ir antroj šią vasarą pasirodė visa eilė straipsnių, peikiančių Lietuvos vyriausybės „užsispyrimą“ ir įvertinančių tuį užsispyrimą, kaip rimtą pavojų taikai. Žinoma, kad tuį straipsnių žymi dalis priklauso lenkų propagandai. Tačiau nereikia užmerkti akių ant to fakto, kad dabar visų kraštų opinija yra jau nusistačiusi ne Lietuvos naudai. Be užsienio reikalų ministerijos aparato Lietuvos Respublika neturi užsienioose nieko, kas galėtų padaryti pasaulinėje opinijoje reikiamas pataisas.

Valstybinė spaustuvė dabar likviduojama. Ji sujungiamas su bankrutuojančios „Svyturio“ b-ės spaustuve. Naujoji spaustuvė bus pavadinta „Spindulys“. Abejų spautuvių turtas sujungiamas vienon. Naujosios spaustuvės savininkais bus kelias asmenys — akcininkai. Didelę akcijų dalį turės vyriausybė.

Del šio spaustuvės jungimo visuomenė yra išsiplatinę visoki gandai. Ir labai negražių kalbų, naujos spaustuvės steigėjų adresu tenka girdėti. Bet čia juos neminėsimė. Valstybės spaustuvės darbininkams yra pranešta, kad jie visi bus priimti „Spindulin“ kaip etatiniai tarnautojai. Darbininkai reikalavo sudaryti sutartį. Vadovybė atsisakė, todėl jie sustreikavo. Jei jie pereitų „Spindulin“ kaip etatiniai tarnautojai, tai po kelių dienų direktija gali prieš vieną kitą darbininką pareikšti nepasitenkinimą ir atleisti iš tarnybos. Kaip žinoma, spautuvių darbininkams, juos atleidžiant turi būti mokama kompensacija. Jei juos atleis iš „Spindulio“ jokios kompensacijos negaus, nes tik kelias dienas bus tarnavę, gi jei bus sudarytos sutartys, kaj kurie darbininkai galėtų gauti po kelis tukstančius litų kompensacijos už pratarntaują laiką valstybės spaustuvėj.

Spaustuvės darbininkai organizuoti ir yra nusistatę griežtai reikalauti.

Kuomet sustr. buvo susirinkę spaustuvėn. Triukšmo nekėlė. Reikalavo, kad direktija paaiškintų, kaip mano su jais pasielgti. Spaustuvės direktorius varė visus eiti dirbti, bet jiems ramiai sėdint ir neinant dirbti, buvo pakviesta policija ir išvarė iš spaustuvės gatvėn. Darbininkai pasuntė delegaciją pas finansų ministerį. Iš tos priežasties susitrukdė ir tautininkų organo „Lietuvos Aidas“ išleidimas. Apie streiko pasėkas — vėliau. „Tėv.“ Koresp.

TEVYNĖ

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienį.

S. E. Vitaitis — Redaktorius, 307 W. 30th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynėi“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuostatais. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negražinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

Redakcijos Straipsniai

SLA. PASTOVIUJŲ KOMISIJŲ PAREIGOS.

SLA. Pastoviosios Komisijos renkamos nuo Seimo iki Seimo tam tikriems darbams atlikti. Komisijų pareigas ir teises nurodo konstitucija, išskiriant Sveikatos Komisiją, kuri sudaryta po dabartinės konstitucijos priėmimo Seimo nutarimu. Todėl iki šiol Sveikatos Komisijai pareigos konstitucijoje nenurodytos ir ji vaduojasi Seimo nutarimu, kuriame nurodoma, kad šios Komisijos pareigos yra auklėti SLA. nariuose sveikatos užlaikymo reikalavimą.

Pažymėtas tiesiogines pareigas SLA. Pastoviosios Komisijos stengėsi atlikti sulig savo geriausių išgalių. Pagaliau, kai kurios komisijos ir negali daugiau veikti, negu iki šiol jos veikė. Pavyzdžiui, Įstatų, Finansų, Kontrolės, Skundų ir Apeliacijų Komisijos turi aiškiai apribotas konstitucijos nurodymu pareigas ir jokio platesnio visuomeninio veikimo pareikšti negali. Jos tik atlieka tam tikrus darbus, kuriuos joms paveda Pildomoji Taryba, nariai ar konstitucija nurodo.

Tačiau Apšvietos, Sveikatos ir Labdarybės Komisijos jau gali pareikšti savo platesnį veikimą švietimo, sveikatos užlaikymo ir labdarybės srityse. Konstitucija šių komisijų veikimui palieka plačią autonomiją ir su Pildomosios Tarybos pritarimu šios komisijos gali platų apšvietos ir labdarybės darbą veikti net su kuopų pagalba. Jos gali vadovauti ir pagelbėti kuopų veikimui.

Kaip jau minėjome perreiktame „Tėvynės“ numery, kad Pildomoji Taryba savo suvažiavime sutiko su Apšvietos Komisijos pirmininko p. Grigaičio pasiūlymu ir nutarė sekamam Pildomosios Tarybos suvažiavime susaukkti ir SLA. Pastoviųjų Komisijų pirmininkus pasitarimui dėl plataus visuomeninio veikimo. Konstitucija leidžia pačioms S. L. A. Komisijoms susiorganizuoti — pasiskirstyti vietomis, t. y. pasiskirti komisijos pirmininką ir sekretorių. Tačiau jei pačios komisijos čionai minėtu būdu nesusiorganizuoja ir nepasiskirsto vietomis, tai Pildomoji Taryba komisijų pirmininkais laiko tuos asmenis, kurie Seimo protokole komisijų rinkimo surašė stovi pirmoje vietoje.

Einant šiuo Pildomosios Tarybos nutarimu SLA. Komisijos turėtų prisirengti prie sekamo Pildomosios Tarybos suvažiavimo. Be

pasitarimo ir išdirbimo tinkamo plano jų veikimui pačioje komisijoje ir tokios komisijos pirmininkas nieko negalės atlikti Pildomosios Tarybos suvažiavime. Jis atvažiuos, taip sakant, su tuščiomis rankomis ir suvažiavime nebus laiko jo atstovaujamos komisijos darbuotei ruošti planai.

Todėl dabar kiekviena S. L. A. Pastovioji Komisija turėtų savo narių tarpe pasitarti tuo reikalu ir išdirbti savo darbuotei planus, kuriuos komisijos pirmininkas jau galėtų pasiūlyti suvažiavimui konkrečioje formoje. Tulos komisijos galės susirinkti ir tą svarbią reikalą aptarti. Kitos, kurių nariai gyvena tolimose nuo viena kitos kolonijose, gali tai atlikti susirašinėjimais — krivulių keliu. Tik reikėtų neatidėliojant šiuo reikalu veikti, nes Pildomosios Tarybos sekretorius suvažiavimas gali įvykti visai trumpu laiku. Pagaliau, ir veikimo planai reikia išdirbti prieš prasidediant veikimo sezonui, kad SLA. kuopos ir apskriečiai jau turėtų pagrindą savo veikimui dirvą ruošti, kad žinotų kokios pagalbos gali tikėtis iš SLA. Centralinių Komisijų.

Neabejojame, kad į šią svarbią reikalą atkreips rimtos dėmes visos SLA. Pastoviosios Komisijos ir tinkamai prisiruoš prie sekamo Pildomosios Tarybos suvažiavimo.

SMALAVIRIŲ RIKSMAI.

Pažvelgus į komunistinių organų keliamus riksmus SLA. reikalais, šitų geltonlapių negalima kitaip pavadinti, kaip tik *smalaviriais*. Jie verda visokios rūšies smalą ir stengiasi jį apsmaluoti švairius ir sąžiningus žmones. Tokiais atvejais jiems viskas galima be jokių ribų.

Pradėjo išsisemti medžiagos šaltiniai jų demagogijos ir šmeižtų kampanijai dėl buvusio SLA. Seimo, pagaliau pradėjo visiems nusibosti ta nuolatinė jų nuobodžių pasaka, tai gavo progos naujiems riksmams. Šiuo sykiu jiems patarnavo nelaimingas įvykis SLA. gyvenime — SLA. Iždininko mirtis. Dabar tik marguliuoja ištisių geltonlapių puslapiai visokiais prasimanymais, gandai ir grumojimais dėl išrinkimo naujo SLA. Iždininko. Jie net SLA. konstitucijos aiškintojais patapo, nors konstitucija tą teisę palieka nuo Seimo iki Seimo tik vienai SLA. Pildomajai Tarybai. Ir žinoma jie konstituciją aiškina savo korpaliu ir grumoja SLA. narius ir teismu, jei Pildomoji Taryba neužgirs tų komunistinių organų žygių konstitucijos aiškiniame.

Vadinasi, Susivienijimas susilaukė tokio autoriteto komunistų partijos asmeny, kad jei Pildomoji Taryba to autoriteto nepripažins, tai teisman atsidurs. Ir tas autoritetas paremtas tu pačių geltonlapių skleidžiamais gandai ir išvirkščiu SLA. konstitucijos aiškiniu. Netik nieko bendra su Susivienijimu neturinti, bet net mu-

su organizacijos darbuotę ir bujojamą trukdanti ir demoralizuojanti svetimos lietuvių idealams partijos organai pradėjo diktuoti Susivienijimui ir jei jų diktavimas nebus priimta, tai atsidursi teisman. Jie nesidrovi grumoti ir SLA. viršininkų, jei tie komunistų partijos diktatūros neprisims. Susivienijimo labia branginantieji SLA. nariai pagalvokite apie šituos geltonųjų smalavirių grumojimus.

Tie geltonlapiai nesidrovi net kitų žodžius falsifikuoti. Pavyzdžiui, „Tėvynės“ 33 numery editoriale buvo pasakyta, kad naujai išrinktas SLA. Iždininkas konstitucija duoda net du mėnesius laiko nustatyti kaucijos gavimui ir tik po dviejų mėnesių Pildomoji Taryba gali kitą asmenį rinkti Iždininku, jei išrinktas tokios kaucijos negauna. Čia buvo tik pažymėta sulig konstitucijos teise naujai išrinkto Iždininko, kuris urėdo užėmimą gali vilkinti iki dviejų mėnesių laiko, jei jam nepavykta greičiau gauti reikalaujama kauciją arba jei ir visai tokios kaucijos negalėtų gauti. Šitas faktas buvo pažymėtas vien tuo tikslu, kad plačiau paaiškinus S. L. A. nariams laikino Iždininko paskyrimo reikalą, nes negalima sulaikyti S.

L. A. finansinių reikalų. Be Iždininko negalima nei narių mokesnius bankan sudėti, nei išmokėjimus iš SLA. išdo daryti.

Dabar pažūrėkime kaip šitą „Tėvynės“ redakcijos paaikškinimą falsifikuoja Brooklynso komunistinis geltonlapis: „Išstatymiškai jis (naujai išrinktas Iždininkas „T.“ Red.) nepriprato laukti dviejų mėnesių, kaip kad „Tėvynė“ stengiasi įkalbėti, dumdamas akis skaitytojams.“ Matote komunistinis taradaika jau stengiasi įdėti į „Tėvynės“ redakcijos lupas sakinių „privalo laukti du mėnesių“. Tuo tarpu mūsų buvo pasakyta, kad naujai išrinktas Iždininkas turi du mėnesius laiko kaucijos užsistatymui ir jis gali laukti ir per tą laiką ieškoti reikalaujamos kaucijos. Bet komunistiniams falsifikatoriams reikėjo įsprauti žodis „privalo“ ir jie tai padaryti nesidrovėjo, kad tuo būdu tikrai dumus savo skaitytojams akis.

Žiūrint į šitą komunistinių reksnių keliamą „trevoją“ prisimena anas pasakymas: „Išsivertęs kailinius pats save gąsdina.“ Taip lygiai yra ir su komunistiniais smalaviriais: patys skelbia visokius gandus ir tuo būdu save gąsdina. O falsifikacijomis SLA. organo pareiškimų mėgina SLA. nariams akis dumti. Tai negarbinga profesionalių demagogų ir šmeižtų mali-malienė.

Ivairios Pastabos

Nelaimingas No. 13 Likimas. Lietuviškas priežodis sako: „Buvo, buvo ir dugnas išpuvo.“ Taip lygiai atsitiko ir su garsiuoju Chicagos No. 13. Tas nelaimingas žmogelis atsiaunčia SLA. Apšvietos Komisijos nariui p. Bajorui iškarpa iš Chicagos komunistų organo su sekamu pareiškimu: „Apšvietos Komisijos nariams. \$5,000.00 prarasti SLA. nariui — ir tai žmogui darbininkui, tai balsas saukiantis atmonijimui. — Ar tylysta Apšvietos Kom. nariai?“

Toji iškarpa yra paties No. 13 isteriškas šūkavimas prieš SLA. Pildomąją Tarybą, Apšvietos Komisiją ir SLA. Daktarą Kvočęją. Jis toje savo isterikoje draskosi ir šukauja, kam SLA. Daktaras Kvočęjas ir Apšvietos Komisijos nariai daktarai nevažinėja po SLA. kuopas ir nemokina sergančius narius gydytis. Jis taipgi kaltina Pildomąją Tarybą, Daktarą Kvočęją ir Sveikatos Komisiją, kad tulas nelaimingas S. L. A. narys ištiktas piktos ligos išleides virš \$5,000 gydymuisi ir vis dar tebeserga ir matyt negalėdamas suprasti kodėl taip yra klausia: „Kas kaltas? Ar 36 gydytojai, kurie gydė, gydė ir neišgydė, ar pats ligonis nenori išgyti?“ Ir negalėdamas į šitą klausimą atsakyti, isteriška draskosi prieš SLA. viršininkus ir reikalauja, kad ir Apšvietos Komisija su juo kartu draskytųsi.

Tikrai gaila tokios nelaimės ištikto SLA. nario ir jo šeimos. Galima jam tik užuojauta išreikšti ir kuo galint pagelbėti tą baisią nelaimę pergyventi. Bet už SLA. narių ligas kaltinti SLA. viršininkus gali tik tokis visokios ligosvaros neteikęs isterikas, kaip No. 13. Todėl gaila ir to nelaimingo No. 13 savininko, nors jis pats kaltas už tokią savo padėtį. Bet šitas su No. 13 atsitikimas yra

aiškus pavyzdys prie ko žmogų priveda neribotas kerštas ir kitų žmonių neapykanta.

Aiškinio ir Nepaiškinio.

Į „Naujiųjų“ pastatytus klausimus, kuriuos ir mes pakartojome spausdindami Chicagos šv. Kryžiaus ligoninės kūrėjų atsiskaišką, ar ta ligoninė bus tikrai lietuvių valdoma, lietuvių kontroliuojama ir vedama ir ar nuosavybės teises prie tos ligoninės turės lietuviai, ar Chicagos katalikų vyskupas? Į šituos paklausimus stengiasi paaikškinti Chicagos Marijonų organas „Draugas“ ir tarpe kitko sako:

„Jau šiandien visiems turi būti žinoma, kad ligoninę stato Lietuvių Labdarybės Sąjunga. Ją tvarkys šv. Kazimiero seserys lietuvaitės. Labdaringoji Sąjunga yra nutarusi, kad gydytojų štabą sudarytų lietuviai gydytojai. Jo Eminentija kardinalas Jurgis Mundelein savo laiške, raginant remti lietuvių ligoninę, ir gi pabrėžė, kad ligoninė bus lietuviams gydytojams ir lietuviatėms slaugėms ten darbuotis, vystyti savo specialybę ir gabumus.“

Nors į patį svarbiausį klausimą — nuosavybės klausimą — vengta duoti aiškų atsakymą, tačiau kardinalas Mundelein savo laiške gan aiškiai pasako, kad jis bus minimos ligoninės savininku. Todėl ir su minima ligonine bus tas, kas yra ir su lietuvių parapilijū turtais arių vyskupų valdomais. Rodos, jau užtektu arių vyskupų valdžios sudėty milijonų dolerių ir lietuvių parapilijas. Visiems lietuviams bendra įstaiga — ligoninė reikėtų sukurti lietuvių nuosavybės teisėmis. Nors tikslas gražas ir svarbus, bet kuomet minima šv. Kryžiaus ligoninė manoma pavesti arių vyskupų valdžion, tai vargiai pažangieji Amerikos lietuviai galės tą sumanymą paremti ir

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda Dr. A. J. KARALIUS, 3303 S. Morgan St., Chicago, Ill. Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

DAKTARO CREDO.

Rašo Dr. A. J. Karalius.

Mano geras prietelis viename daktarams skirtame žurnale parašė „daktaro, aplamai visų daktarų, credo“, kurį aš čionai, savaip pertaisęs, noriu jums patiekti. Prašau perskaityti ir susidomėti.

Daktarai kasdien susitinka su tokiais žmonėmis, kurie nepaisydami higienos taisyklių ir aplamai budami tamsūs vienokiu ar kitokiu būdu sugadino savo kūną. E. Hubbard kartą net išsireiškė, jogei nežinystė ir nuodėmė palaiko tris profesijas (daktarus, advokatus ir kunigus).

Dalinai tiesa. Žmonės kreipiasi į mus daktarus tikrai susirgę. Ir mes gyvename, taip sakant, iš žmonių tamsumo — nežinojimo ar nepaisymo higienos nurodymų.

Mūsų darbas ne tik tiktai profesija, menas ar mokslas, bet sykiu ir „biznis“. Mes kaip ir visi žmonės šioje gadynėje be pinigų negalime gyventi. Publika mums moka tik tai tuomet kai jį maitina. Ir gal but delto paprastas pilietis ir sako: jūs daktarai gyvenate iš ligų, jūs norite kad žmonės sirgtų.

Vienok nuo pat pradžių iki mūsų dienų medicinos daktarai duodavo ir tebeduoda patarimų kaip apsaugojus nuo ligų.

Vienas rašytojas pasakė, jeigu žmonės klausytų daktarų patarimų, tai daktarai turėtų išnykti — turėtų kuo kito užsiimti. Šiandien tame, pasakysiu atvirai, dar daugias tiesos. Vienok pasaulis negali norėti, kad mes daktarai badautume. Mes galime būti sveikatos mokytojais. Mes daktarai juk toki pat piliečiai, kaip ir visi kiti. Kai pasaulis apsisvalys nuo prietarų ir tamsybės, kaip visi žmonės mokės ir norės savo sveikatą tinkamai apsirupinti, tai mes neturėsime ką veikti. Taip, bet tai tolimos ateities klausimas; gal but utopoja. Jei visi žmonės galėtų kada nors tiek pakilti, kad galėtų gyventi taip, kaip Kropotkinas svajojo, tai būtų kas kita.

Idealingoji draugija nereikalinga „trijų profesijų“. Kai bizieriai apsisvalo

nuo suktybių, tai advokatas netenka darbo. Kai visi gyvena dorai ir teisingai, tai dorovės mokytojas netenka darbo. Ir kai žmonės paliks pilnai išmokinti higienos taisyklių, kai mes ir mūsų laboratorijos panaikins visus apkrėčiamas ligas — tuomet mums nebus reikalo gydyti, nes nebebus ligonių.

Bet tai ateities da'rykas. Vienok, tiesą pasakius, jau mes daktarai ir dabar jaučiame šitą dalyką. Tik žiūrėkit, kiek ligų jau mes panaikinome, kiek ligų mes greitai ir sėkmingai išgydome, apsaugojame nuo ligų ir tt.

Vienok tokis pasaulis ir tokia draugijos tvarka, kurioje nebus vietos kunigui, advokatui, ir daktarui, turės mokytojų. Mokytojų kalbos, matematikos, meno, muzikos ir kt. Bet sveikatos mokytojai bus svarbiausi. Mes daktarai paliksime sveikatos mokytojais, kuo jau ir dabar mes dalinai esame ir prie ko jau rengiamės. Saugosime žmones nuo ligų. Jau ir dabar mes kasdien duodame patarimų kaip saugotis ligų arba kitus apsaugoti.

Nauja gentkartė bus šviessenė. Kas metai mokslas plečiasi. Kas metai mes ir mūsų pagelbininkai mažiname ligas. O juo šviessnė tauta, juo jįm daugiau savo žmonių sveikata rupinasi. Mūsų darbas čionai didelis kaipo sveikatos mokytojų.

Jau dabar mes agituojame už periodinius egzaminavimus, kiek galėdami aiškinaime žmonėms sveikatos dalykus. Aiškinaime kaip ligų saugotis, kaip ilgiaus ir laimingiaus gyventi.

Tik žmonės dar mūsų nesupranta ir nenori suprasti. Žmonės dar nenori mokėti daktarui už patarimus kaip nesirgti. Už operaciją užmoka didelius pinigus, bet už patarimus kaip išvengti tos operacijos nenori mokėti, arba moka labai mažai. Už gonorėjos gydymą moka, bet paaikškink kaip šios ligos išvengti, tai nenori mokėti. Kai suserga paprastas pilietis, tai šeimyna šaukia desėtkus daktarų, bet tas pats pilietis nenori pasitarti su daktaru apie savo sveikatą ir nenori mokėti už patarimus kaip nesirgti.

Tai tiek. Mes daktarai visur sakome ir visiems sakome: vyrai ir moterys, saugokite savo sveikatą, mokinkitės higieniška gyventi. Jūsų daktaras lai buna jūsų sveikatos mokytojas.

prie minimos ligoninės įkurimo prisidėti.

Tikras Geltonlapių Šmeižikas.

Chicagos komunistų organo Valonis skundžiasi margam svietui, kad Vitaitis jį šmeižia. Šiuo sykiu jis gauna progos Vitaitį iškolioti dėl tūlipusio „Tėvynės“ num. 33 pastabos p. žukienės bylos reikalu. Jam Vitaitis ir šiokis ir tokis ir anokis, kuris stengiasi Valonio ir jo sėbrų, lyg tos mergaitės, nekaltybę išplėsti. Tikrai baus tas nenaudėlis Vitaitis!

Toje savo dviejų skilčių tiradoje dėl augščiau minėtos „Tėvynės“ trumpos pastabos Valonis nei mažiau nei daugiau kaip 15 kartų nufotografuoja Vitaičio pavardę visokiose pozose. Ir vargšas Valonis! Nes ta tose jo kolionėse ir apėtuose matosi jo paties paveikslas, tik Vitaičio pavardę Valonis parašo. Jis primeta Vitaičiui net „plunksnos banditizmą“, nors pats ir šiame atsitikime tą kuolaisviausiai praktikuoja.

Jis užsimerkia prieš tą faktą, kad „Tėvynės“ num. 32 buvo paskelbta, jog Vitaitis pasitaukė iš redakcijos porai savaitėm atostogų ir tik Valoniu vienam galimu būdu iškolioja Vitaičių už tai, kas tilpo „Tėvynės“ 33 num. Čia tai ir yra tikrasis plunksnos banditizmas! Bet nuo nesuvaldančio isteriko ir negalima nieko rimdžio tikėtis. Tai nelaiminga išgyvėsių gyvenimo aplinkybių karikatūra. Jis vargšas jšibauginęs Vitaičiu, lyg tas bulius raudonu skuduru, visur ir visuomet tik Vitaitį temato.

Širvydas Vaziuos Lietuvon. „Vienybėje“ pats jos redaktorius p. Širvydas praneša, kad

jisai jau likviduojąs visus savo reikalus ir apie pradžią sekamo spalio mėnesio žada išvažiuoti Lietuvon. Sakosi buvo manęs važiuoti Lietuvon tik apie sekamą pavasarį, bet sveikatos stovis verčia važiuoti dabar.

Vadinasi, atpuola visi paskalai, kad buk p. Širvydas eisias profesoriauti vysk. Gritėno dvasiškoje seminarijoje, kad jis patapsias kunigu ir kt.

Ir Numirėliams Neduoda Ramybės.

Prie kokio išgyvėrimo komunistinė spauda ir jos auklėtiniai yra priėję, tai liudija ir ta aplinkybė, kad jie net numirėliams ramybės neduoda. Šiuo kartu jiems buvo reikalo stengtis apsmaluoti šviesi atmintis mirusio SLA. Iždininko, velionio Tamo Paukščio.

Brooklynso komunistų organas su pagalba tulo slapuko norėjo mesti piktą paniekos žodį velioniu Paukščiu laike ju laidotuvių ir todėl mėgina falsifikuoti velionio laidotuvių metu pasakytas kalbėtojų kalbas. Bet šitas purvinas tikslas nevyksta, nes tukstantinė minia girdėjo kas buvo kalbėta ir todėl šmeižikai tik paniekos susilaukia už tokias nesvarias falsifikacijas, kad tuo būdu velionį išniekinus.

Todėl atsiranda kitas begėdis, net SLA. narys, tulas V. Glaubičius. Jis sielojasi, kad apie velionį Paukštį per daug išgyvėsių gyvenimo aplinkybių karikatūra. Jis vargšas jšibauginęs Vitaičiu, lyg tas bulius raudonu skuduru, visur ir visuomet tik Vitaitį temato.

Širvydas Vaziuos Lietuvon. „Vienybėje“ pats jos redaktorius p. Širvydas praneša, kad

by tik išniekinti mirusį žmogų, kuris pats jau negali šmeižikai atsakyti.

Ir šitokio kalibro atsiprašant laikraštininkai pyksta, kuomet jų redaguojamus lapus kas nors tikruoju vardu — geltonlapias pavadina. Jie drįsta dar kitiems priekaišti „plunksnos banditizmą“, kuomet patys tame banditizme iki ausų nuklimpę. Tai nepavydėtus kraštutiniai dorinio išgyvėrimo karikatūros!

Kur ir Kiek Uždirbama.

Suv. Valstijų Darbo Departamentas paskelbė, kur ir kiek darbininkai uždirba. Pagal paduodamų skaitlinių murininkai Francijoje dienoje uždirba \$1.57, Vokietijoje — \$1.84, Austrijoje — \$1.39, Suvienytose Valstijose — \$12.56. Dailidės (carpenters): Anglijoje — \$2.96, Vokietijoje — \$1.86, Italijoje — \$1.82, Suvienytose Valstijose — \$10.16. Namų statymo amatininkai: Austrijoje — \$1.12, Vokietijoje — \$1.47, Italijoje — 80c. Suvienytose Valstijose — \$4.00.

Tai yra didelis skirtumas, ir Darbo Departamentas sako, kad šito skirtumo nesuvalgo pakilimas maisto produktų. Esą, algos nuo 1913 m. iki šių dienų pakilę net 129 nuosimčiais, kuomet pragyvenimas — 75 nuosimčiais. Kaip ten nebutų, ne visi vienok Amerikos darbininkai tokias augstas algas gauna. Ne visi darbo žmonės gerai gyvena. Kaip kituose kraštuose, taip ir Amerikoje yra labai skurdžiai gyvenančių darbininkų.

Kiekvienam sveikam lietuviui ir lietuvaitei yra atdaros durys į Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

S. L. A. REIKALAI

S. L. A. REIKALU NUOTRUPOS

Rašo Pr. Bajoras.

Ateina ruduo. Kai kurie veiklesnieji mūsų nariai jau nerimauja. Jie jau kalbasi: ką veiksime rudeniu atėjus, ką dirbsime žiemą?

Darbu yra daug. Gerai but, kad but tiek norų ir darbuotojų, kiek yra gerų darbų.

Agitacija už SLA. pastangos kodaugiausia naujų narių gauti turi but pirmoj vietoj.

Paskui seka įvairūs parenkimai.

Parengimų yra įvairiausių. Pasilinksminimus visi rengia. Veik kiekviena kuopa vieną-kitą linksno pobūdžio parengimėlių kas sezonas surengia. Bet ne visos kuopos surengia moksliskas pramogas. O tokios pramogos reikia rengti ir surengti jas nesunku. Galima surengti įvairios paskaitos. Tėmų yra daug.

Kai kurie gydytojai tik laukia, kad juos kas nors į paskaitas pakviestų. Kai kurie profesionalai ir gi nori šiuo-tuo savo žmonėms pasitarnauti. Bet jie vieni negali. Jiems reikalinga pagalba. Musų organizacija — didžiausia visoje Amerikoje, turinti savo kuopas veik keturiuose šimtuose miestuose — gali tiems profesionalams pagelbėti ir surengti tikrai mokslinius vakarus. Sakau, reikia tik kas nors veikti.

Gerų prelegentų rasis. Ne turint gi kam prelečiija surengti, šaukites prie SLA. Apšvietos Komisijos. Ji jus paskaita aprupins. Paruoštą gi paskaitą bi kas gali perskaityti.

Yra daug kas veikti. Prie rudeninio ir žiemos veikimo dabar laikas rengtis, apie tai tartis, kalbėti.

SLA. Ketvirtos apskričio suvažiavimas bus rugsėjo 30 dieną. Čia bus apkalbama svarbių musų organizacijos reikalų. Šio apskričio sekr. J. F. Makoveckas daro sugestija, kad apskritys aptartų ir rastų galimū išleisti 15 metų apskričio gyvavimo minėjimui istoriją.

Sumanymas geras ir galimas išpildyti. Reikia tik, kad visų kuopų delegatai šitą reikalą tinkamai suprastų ir rastų galimū gyvenimui įvykinti. Tokia knyga bus naudinga. Iš jos daugelis lietuvių galėtų susipažinti ne tik su minimo apskričio, bet ir visos musų organizacijos darbuote.

Prie to, ar negerai butų, kad šiame apskričio suvažiavime butų kiek plačiau pakalbėta ir apie jaunuolių organizavimą. Kol kas Naujoje Anglijoje, tai yra Ketvirtos apskričio ribose, yra tik viena jaunuolių kuopa. O jaunimo čia yra daug.

Ar negalėtų šitas suvažiavimas padaryt kaip ir priverstiną tarimą, kad iki sekančio suvažiavimo kiekviena kuopa turėtų jaunuolių kuopą?

Suvažiavimo delegatai,

turėkite šitai omeny ir tinkamai apkalbėkit. Atliktu-mėt naudingą ir šventą musų organizacijai darbą.

SLA. 275 kp., Springfield, Ill., rengiasi rimtai padirbėti jaunuolių organizavime. Kuopa turi net keturis organizatorius. Svarbiausiu jų tikslu bus eiti į lietuvių bakažes, perstatyti tėvams SLA. naudingumą ir kalbinti, idant tėvai savo jaunuolius prie SLA. pri-rašytų. Už kiekvieno jaunuolio prirašymą kuopa skiria 50c. dovanų. Tam tikros dovanos bus duodamos ir paprastiems nariams, kurie gaus į kuopą jaunuolių.

Pasirūžimo matosi daug. Nėra abejonės, kad ir nau-dos bus nemažai. Tik visiems nariams rimtai dir-bant, tik visiems prie šio darbo sukrutus galima gerų pasekmių atsiekti.

Panašiai galėtų ir kitos musų organizacijos kuopos pasidaruoti.

SLA. 57 kp., Worcester, Mass., turėjo du parengimu — išvažiavimą ir pikniką. Tie parengimai kuopai darė virš 300 dol. gryno pelno.

Be minimos sumos parengimuose ir daugiau kas atsiekti. Ten nemažai pas-keleista ir agitacijos už Susivienijimą. Ateity galės gauti naujų narių.

Kuopos darbuotojus už tokį darbavimąsi reiktų pa-girti.

Grand Rapids SLA. 60 kp. organizatorius p. T. Aleksynas bėgy šešių mėnesių, tai yra laike pastarojo konkurso, prie Susivienijimo prirašė 122 naujus narius. Be to, praeitais metais p. Aleksynas naujų narių gavo 130. Reiškia, bėgy 18 mėnesių vienas žmogus prie organizacijos prirašė 252 nauju nariu.

Ziurint iš jo laimikio laike SLA. konkurso, nereikia abejoti, kad jis yra pirmųjų eilėse gauti aukštesnė dovaną. Ziurint gi iš abel-nos jo darbuotės, pasirodo, kad p. Aleksynas yra vienu darbščiausių musų Susivienijimo organizatorių.

Kas p. Aleksyną pralen-kė, prašau iškelti ranką, o aš prieš tą galvą nulenkisiu.

SLA. kuopos parengimų turi ganėtinai. Apie parengimus mes dažnai matome pranešimus pašalinėje spau-doje, kuomet organas jų negauna. Kame dalykas? Prašytume korespondentų apie esamus parengimus bei bendrą kuopos veikimą rašyti organui. Musų organizacijos nariai pri-valėtų žinoti, kas dedasi S. L. A. kiekvienoje kuopoje. Tai sužinoti gali gi tik pranešant į organą.

Korespondentai, pasirodykit SLA. patriotais. Savo raštus talpinkite organe. Čia jusų rašinius daugiau žmonių skaitys nė kad ki-tuose keliuose laikraščiuose juos patalpinus.

Butų žingeidu žinoti, ku-ri SLA. kuopa, bėgy šių metų, daugiau jaunuolių

prie Susivienijimo prirašys? Butų gerai patirti, kiek jaunuolių SLA. kuopų valdybose užima žymesnes vietas ir nuosirdžiai dirba Susivienijimo labui?

SLA. nariai, ar kuomet nors pagalvojote, kad ateinančiais metais galime rengti SLA. narių ekskursiją į Lietuvą? O tai butų geras ir prakalbus dalykas? Ypač butų gerai, kad tokion ekskursijon kodaugiausia jaunuolių pritraukus. Jiems butų pamoka. Jie pamatytų savo tėvų gimtinę. Jie pasidarytų geresniais lietuviais. Tuomet jie butų geri ir musų organizacijos darbuotojai.

Nekalbu vien apie jaunuolius. Juk neprošalį į Lietuvą nuvažiuoti ir bi lietuviui. Ypatinai tiems, kurie ten turi savo gimines — tėvus, brolius, seseris. Tie jų giminės amerikiečių laukia. Jie nori jus pamatyt. Nėra abejonės, kad ir mes amerikiečiai panašiai jaučiame. Bet kuomet nėra tinkamų progų pasiekti Lietuvą — taip ir rukstame šioje aukso šaly. Surengus bet gi grynai SLA. narių ekskursiją į Lietuvą — butų viena geriausių ir didžiausių progų aplankyti savo gimtinę.

SLA. dar niekad oficialiai ekskursijos Lietuvon neregė. Surengus tokią ekskursiją — mes parvažiuotume Lietuvon po didžiausios lietuvių organizacijos — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje — vėliava. Turėtume progos parodyti, ką mes nuveikėme užjury gyvendami.

SLA. nariai, pagalvokite! Pakalbėkim apie tai musų organe. O gal ir bus galimūmų kitą pavasarį surengti ekskursiją ir pamatyti Lietuvą. Jei surengsime minimą ekskursiją — savo tėvynę galėsime pamatyti keliaudami dideliu vienos organizacijos narių būriu.

SLA. APSKRIČIU DARBUOTĖ

SLA. KETVIRTO APSKRIČIO KUOPU SUVAŽIAVIMAS.

SLA. IV-to apskričio kuopų šešioliktas suvažiavimas įvyks rugsėjo 30 dieną, 1928 metų, 10 val. ryte, St. Jean svetainėje, 171 Pratt St., Meriden, Conn.

Taigi priklausančios prie IV-to apskričio kuopos malonėkite šin suvažiavimui prisijusti savo atstovus, įteikdamos jiems mandatus ir kuopų įnešimus.

Taip gi atstovus gali prisijusti ir tos SLA. kuopos, kurios prie atsiųsti delegatus į SLA. 1-mo apskričio 30-tą suvažiavimą, kuris atsisbu 29 dieną rugsėjo 1928 m., Eagan svetainėje. Silpnai gyvuojančios Connecticut valstijos kuopos lai kreipiasi pas IV-to apskričio organizatorių V. Vitukiną, 169 Pleasant St., New Britain, Conn., o įsiai surengdamas prakalbas ar kitu koku būdu mielū noru jems pagalbą suteiks. Kaip organizatorius, taip ir apskritys už savo darbą nuo kuopų jokio atlyginimo nereikalauja ir neima. Prisidedant prie apskričio taip gi kuopoms nieko mokėti nereikia; užtenka tik atstovus suvažiavimui prisijusti.

Pastaba Apskričio Kuopų Valdyboms.

Gerbiameji, jus atmenate apskričio suvažiavimū lapkričio 26 dienos 1916 metų protokolo

paragrafą 9-tą. Ten sakoma, kad kiekvienai kuopai turi buti pasiūsta blanka iš SLA. IV-to apskričio valdybos; tas blankas pripildę kuopų viršininkai turi sugražinti apskričio centrui. Blanko išsiuntinėta ir, ačiu, kai kurios kuopos tinkamai išpildžiusios jau sugražino. Nekurios betgi kuopos dar ir po šiai dienai minėtų blankų neprisiuntė. Todėl mel-džiame kuopų pasiskubinti ir išpildžius tas blankas prisijusti. Suvažiavimas jau visai arti. Nelaukite ilgiau, nes neturint minėtų blankų nebus galima apskričio finansinio stovio su-žinoti; negalima žinoti kuopų stovio: kuri gerai, kuri silpnai gyvuoja. Pasiskubinkite!

Taip gi kiekvienai kuopai yra pasiūsta organizatoriams sąskaitos blankos kaslink SLA. IV-to apskričio konkurso paskelbto spalio 1 dieną 1927 metų iki rugpjūčio 1 dienai 1928 metų. Kurie organizatoriai dalyvavo apskričio konkurse, malonėkite atitinkamai blankas išpildyti su parašais kuopos valdybos ir kuopos žyme, kaip liudymu, kad prirašė tuos narius prie kuopų. Išpildant blankas, pažymėkite atskirai kiek augusių prirašyta ir kiek vaikų skyrinū, kad butų žinoma apskričio centrui kokius vaistus del apskričio konkursas atnešė. Šias blankas kuovėliausiai išpildę siųskite apskričio centrui, nes reikia sutvarkyti išmokėjimus prieš suvažiavimą. Jei blankos bus prisijustos be liudymo kuopos valdybos ir be kuopos žymės, tai tokios blarkos bus bevertės ir organizatoriams nebus atlyginama.

Suvažiavimam delegatais partartina rinkti tuos narius, kurie daugiau SLA. reikalais įdomėjais, kuriems rupi musų ir abelnai lietuvių gerovė. Tikimės apstaus burelio delegatų ir gero pluošto svarbių įnešimų. Butų gerai, kad kuopos pakeltų klausimą įnešimais, kad apskritys išleistų knyga, 15 metų SLA. IV-to apskričio gyvavimo istoriją. Apskritys pradėjo gyvuoti, tai yra pirmas suvažiavimas atsisbuvo, va sario 15 dieną, 1914 metuose, Waterbury, Conn. Butų begalo naudinga istorijos knyga. Ją išleisus, butų galima išdalinti neprigulintiems prie SLA. lietuviams ir lietuvaiteims, o ypatiną jaunuoliams. Perskaite šitą knyga, galėtų susipažinti su SLA. įstatymais ir sužinotų ir kokią naudą SLA. neša. Tuomet butų lengva daugiau naujų narių gauti į Susivienijimą.

J. F. Makoveckas, SLA. IV-to Apskr. Rašt.

SLA. PIRMO APSKRIČIO KUOPOMS. Gerbiamosios SLA. 1-mo apskričio kuopos! Del labo SLA. kuopų šioje apylinkėje ir višios musų mylimos susišelpimo, apsidraudimo bei apšvietimo organizacijos Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, esate kviečiami atsiųsti delegatus į SLA. 1-mo apskričio 30-tą suvažiavimą, kuris atsisbu 29 dieną rugsėjo 1928 m., Eagan svetainėje. Kampas Main ir Centre Sts., Shenandoah, Pa. Prasišė 10-tą valandą ryte.

Pasarga: — Kad jusų kuopa butų ir neužsimokėjus į apskritį, tai vistiek malonėkite išrinkti delegatus ir įduoti jiems mokestį po 10c. nuo nario į metus (iš savo kuopos iš-do), o jeigu abejojate apie apskričio naudingumą, ir gi atsiųskite delegatus, kurie be mokestių bus laikomi broliškais delegatais su patariamu balsu. Gi, sugrįžę raportuos jums pra kilnius SLA. budavojimo tikslus ir beabejonės tada nutarsite su geriausiaiis darbaus del pačių savęs ir visų lietuvių labo į apskritį prisidėti. Prigulinėčios kuopos pasitengkite suteikti savo delega-

tams mandatus ir gerus sumanymus.

SLA. 1-mo apskr. valdyba: Pirm. Ant. Staniškis, Sekr. V. V. Vaišnoras, Išd. J. F. Čiarniškis, Org. A. J. Banišauskas.

PITTSBURGH, PA. SLA. 3-čias Apskritys Rengia Pikniką su Ristynėmis. SLA. 3-čias apskritys rengia pikniką su ristynėmis. Įvyks rugsėjo 2 d. pittsburgiečiams gerai žinomoje vietoje, Amšėjauš farmoje. Kiek teko patirti, tai Jack Gansonas ir vėl risis viršminėtam apskričio piknike ir šiuo kartu Gansono priešas bus vienas iš pirmiausių lietuvių riskitų; spėjama, kad Drebežnas Dzukas Juozas Bancevičius susikibus su Gansonu, o kiek man yra žinoma, tai Gansonas yra tikras žemaitis. Tai reiškia, kad pittsburgiečiai turės progos šiame piknike matyti įdomią kovą ant matraso tarpe dzuko ir tai ne bi kokio dzukeio, bet Drabežno Dzuko Dan-cevičiaus ir žemaičio Gansono. Apie žemaičio Gansono gabumus nereikia nė aiškinti, nes pittsburgiečiai jau žino iš pra-eitų Gansono ristiųjų, kurios buvo laike sandariečių pikniko, tik tuo syk gal dar mažai kas žinojo, kad Gansonas priklauso prie žemaičių.

Ant galo noriu pasakyti, kad ta busiant kova tarp dzuko Bancevičiaus ir žemaičio Gansono bus iki galutinai pergalei. O katra „tauta“ Pittsburghe yra stipresnė, tai yra dzukų ar žemaičių, tai aš kol kas negaliu pasakyti ir tai bus galima sužinoti tik per šias ristynes, kurių bus ir daugiau šiame piknike.

SAGINAW, MICH. Didelis Jaunuolių Piknikas. SLA. 144 kp. jaunuolių piknikas įvyks rugsėjo 2 d. prie Sheridan Ave., ten kur buvo SLA. kp. piknikas rugp. 12 d. Piknikas bus su įvairiais pamarginimais. Pradžia 10 val. ryte. Kaip kuopos narių, taip ir vietinių bei apylinkės lietuvių prašome į šį jaunuolių parengimą skaitlingai atsilankyti. Tokio parengimo pas mus dar nebuvo. Jame privalo dalyvauti kiekvienas lietuvis ir paremti musų jaunuolius, idant jie, prasidėjus lietuvių kalbos vakarinei mokyklai, turėtų užką nusipirkti knygų ir reikalingų mokslui įrankių.

Dar kartą — visi į SLA. 144 kp. jaunuolių pikniką! Kas atsilankys — nesigailės. Pasakykit apie tai ir savo draugams bei pažistamiems. Lai tą dieną niekas namie nepasilieka. Lai visų musų jaunuolių paremia.

Pranešu taip gi, kad SLA. 144 kp. susirinkimas perkeliama iš 2 d. rugsėjo į 9 d. Susirinkimas bus J. Žemaičio svetainėje. Pradžia 1 val. po piet. Malonėkite visi atsilankyti.

St. M. Liesis, SLA. 144 Kp. Sekr.

LOS ANGELES, CAL. SLA. 75 Kp. Darbuotė.

Nors mes toli gyvename nuo lietuvių didžiųjų kolonijų, bet nuo draugijinio darbo neatsilie-kame. Štai kad ir SLA. 75 kuopos veikimas parodo, kad nors ir klutys buna didelės, bet kuomet dirbama, tai ir nauda buna. Kuomet kilo klausimas apie siuntimą delegato į SLA. Seimą, tai tuomet kuopos išdard turėjo nedateklina. Bet nutarta delegatą siųsti ir dėti pastangas, kad sukelti pinigų nors už gelžkelio tiktę, kuris kainavo \$165.86. Tam tikslui išrinkta finansinė komisija, kuri rupintųsi sukelti minėtą pinigų sumą delegato siuntimui į Seimą.

Ir štai iš tos komisijos raporto pasirodė (SLA. 75 kp. susirinkime rugp. 8 d.), kad draugai gausiai suaukavo ir piknikas atnešė apie šimtinę pelno. Kadangi prie to darbo su gausia auka prisidėjo ne tik SLA. nariai, bet ir pašaliniai, kurie pritaria SLA, tai šiuo paskelbiu tų aukautojų vardus.

Pinigais aukavo sekamos ypatos: P. Repeika \$10.00. Po \$5.00: K. Punis, P. Punis ir SLA. draugas. \$2.50 M. Pukis. Po \$2.00: V. Deivienė ir V. Sagevičius. Po \$1.00: A. Rimkevičius, A. Bitautas, Si-reika, V. Degutis, A. Žilutis, U. Deivienė, K. Devis, E. Babi-čius ir V. M. Sagevičius, Jr. \$1.36 F. Šaulis. A. Marcinkie-3 65c., J. C. Michell 37c., R. Pečiulis 50c. ir SLA. narys 34c. Viso pinigais suaukavo \$43.72.

Daiktaiš delei pikniko aukavo sekamos ypatos: M. Savie-nė 2 bandas pyrago ir agurkų, Viskiečiai 1 surį, V. Paulikie-nė 1 kėksą, M. Levišauskienė kavą, N. Sagevičienė cukrų ir pieną, F. Bukrikienė duoną, N. Mockus „safety razor“ ir „v-nity case“ delei išlaimėjimo. A. Rudaitis 5 gal. aliejaus ir gi delei laimėjimo. Taip gi ir P. Repeika aukavo laikrodį, lėlę, „flash light“, peilį ir „safety razor“. Visi išlaimėjimai atnešė apie \$50.00.

Tai labai gerai. Taigi visiems aukautojams tariame širdingą ačiu. Taip gi ačiu ir tiems, kurie paskolino delegato kelionės išlaidas. Tad suėmus aukas ir pikniko pelną, pesidaro \$127.86. Tai yra gražus darbas iš tokios ma-žos kolonijos. Tas parodo, kad pas narius yra pasišventimas ir energijos dirbti delei S. L. A. labo.

Toliaus sekė Seimo delegato

J. Savicko raportas. Jis pažymėjo, kad Seime svarbų darbą atliko, nes buvo paskirtas prie balsų skaitymo. Taip gi pažymėjo, kad Seime delegatai skir- stėsi į poziciją ir opoziciją, ku-rios daug sykių buvo iškėlę aštrius susikirtimų. Delegato raportas priimtas vienbalsiai ir daryta pareiškimai, kad stengtis gauti daugiaus narių į kuopą.

Tik negerai, kad nariai neska-lingai lanko susirinkimus. Rodos kiekvienas narys galėtų ateiti syki per du mėnesiu į susirinkimus, nes kuopos susirin-kimai buna antrą seredą kas antro mėnesio. Sekamas susirinkimas bus spalį 10 d. pa-prastojo vietoj. Visi nariai įsi-tėmykite!

M. Pukis, SLA. 75 Kp. Pirm.

WATERBURY, CONN. Iš SLA. 11 Kp. Susirinkimo.

SLA. 11 kp. mėnesinis susirinkimas atsisbu 7 d. rugpjūčio. Susirinkimą atidarė pirm. J. Užnaris. Perskaitytas iš praeto susirinkimo protokolas. Toliaus org. p. J. Žemantau-skas perstatė 4 naujus narius, kurie visi priimti. Pikniko komisija išdavė raportą iš atsisbuvsio pikniko 29 d. liepos. Piknikas davė kuopai gryno pelno \$105.95. Išduotas rap-ortas buso komisijos važiavi-mui į SLA. IV apskričio išva-žiavimą. Komisija pridavė dar \$2.50.

Skaitytas laiškas nuo SLA. IV apskričio sekr. p. J. F. Ma-kovecko, kuriuo praneša, kad apskričio suvažiavimas atsisbu 30 d. rugsėjo, Meriden'e, Conn. Nutarta delegatus rinkti se-kančiame susirinkime, kuris atsisbu 4 d. rugsėjo.

Dabar kuopos susirinkimai yra laikomi naujoje vietoje po num. 774 Bank St., ant Wel-come Lunch restorano.

P. Motiečius, SLA. 11 Kp. Koresp.

WORCESTER, MASS. Iš SLA. 57 Kp. Veikimo.

SLA. 57 kp. ekskursija 29 d. liepos pilnai pavyko. Važiavo į pamarį 7 autobusai ir apie 20 privatiškų mašinų. Kadangi busų kompanija buvo prisia- dėjus duoti busų kiek tik kuopa norės, bet tą rytmetį nebuvo galima gauti daugiau kaip tik 7 busai, tai daugelis turėjo važiuoti savomis mašinomis ir nemažas skaičius liko nenuva-žiavę kad ir turėjo tiktetus. Ši-tai komitetui padarė daug nesmagumų. Bet visgi kurie va-žiavo, tie turėjo smagų laiką ir kuomet autobusai važiavo pil-nai prisikimšę, tai kuopai liko

SLA. Kalendorius
APSKRIČIU BEI KUOPU PARENGIMAI

SOUTH MILWAUKEE, WIS. SLA. 133 kuopos piknikas bus rugsėjo 9 d., 1928, Bad-ger Grove Darže. Daržas randasi prie 15 kelio. Vieta paranki privažiavimui. Pra-šome visus atsilankyti. Bu-sit užganėdinti.

AUBURN, ILL., SLA. Antro Apskričio naudai piknikas bus rugsėjo 2 d., Auburn, Ill. Jei tą dieną lytų, tai pikni-kas įvyks rugsėjo 3 d., o jei ir tą dieną lytų, tai piknikas perkeliama į rugsėjo 16 die-ną. Prašoma visų atsilanky-ti.

WORCESTER, MASS., SLA. 318 kp. ir jaunuolių kuopos piknikas bus rugsėjo 2 d., Beliausko uky, Webster, Mass. Reiktų visiems atsil-ankyti. Bus išpildyta gra-žus programas, kurio dalį at-likis jaunuoliai.

V. Černauskas.

Lietuvių "Donujus" ir Romėnų "Danubis"

(Iš Dr. J. Basanavičiaus raštų)

(Užbaiga)

Priežastį, dėl kurios romėnai Dunojų vadino „Danubius“ ir „Danuvius“, nesunku atspėti. Kaip jau Zeusas patėmijo, negalima abejoti, jog „Danubius“ sudėta iš dviejų žodžių „Danubius“, kaip kad turime ir lietuviškų vardų, paveizdan „Rudupis“, „Berž-upis“, „Kain-upis“ ir panašiai. Kad taip ištikrųjų atsitiko, galima prisiminti ir daugybę lietuviškų vardų, kuriuose lietuviška „upė“ greičiau romėnų tapo suambryta „aps“, „ops“, „ubis“ ir kitaip, bet ir iš to, juk vokiškos tautos į padunojų atsibastę, romėnų pramintą „Danubius“ pavadino „Danopa“. Bet lietuviškoje ir kitose kalbose ištariama raidė „p“ tankiai pasikeičia į „b“ o „b“ į „v“, todėl ir negalima stebėtis, kad žodis „upis“ pas kitus gali pavirsti į „uvis“. Ir tikrai, „šesupė“ arba „šesupis“ Suvalkijoje, randama žemaitijoje, bet jau vadinama „šesuvis“, įtekantis į jurą. Tas pat atsitiko ir su Duno upe arba Dunupiu; ir jis tulose vietose buvo vadinamas „Dunuvis“, arba vėl „Danuvis“. Šią vardą randame įrašuose ir ant romėnų pinigų, su senovės vokiškas tautas — „Donavia“, „Dunove“, arba kaip dainose apie Niebelungę ir pas vieną vokišką geografą XIII šimtmetį, tas pats vardas pažymima kaip „Tunove“ ir „Tounouve“. Tačiau Dunojaus vardas paeina iš „Dunuvis“, pakeičiant raidę „v“ į „j“.

Išaiškinus rašymą Dunojaus vardo, turime dabar klausimą, kas tas vardas „Dunas“, „Danas“, „Dunoja“, „Dunuoja“, reiškia?

Veik visose dainose, kur tas upės vardas minimas, jis aiškiai ženkina vieną, paskirtą upę, ir yra savotiškas (nomen proprium) upės vardas. Dainose ir sakoma, ne tik tai: „Dunojus, Dunojėlis kaip upelis teka ir tt.“ bet ir visas tas upės ir jos ypatybių vaizdas, kurį mums lietuviškos dainos prieš akis stato, yra toks aiškus ir tik vienam Dunoju šiandien prietinka, kaip mes kitą vietotį plačiai parodysime, tikrai reikia stebėtis, kaip tos dainos per tiek šimtų metų tokį gyvą ir aiškų tos upės vaizdą iki šiai dienai užlaikė!... Tačiau tarp dainų galima užtęmyti ir tokias, kuriose Dunojus-Dunojėlis stovi, tartum vandens pastatytas, ir vandenį tik reiškiantis, taip, kad tarpe žodžių randame tokią analogiją, kaip „upė“ ir „upis“ ir vėl savotišką vardu „pytė“, kaip vienas upelis Latvijoje vadinas, į Liepojaus ežerą įtekantis. Juk tikrai „dunas“ ir „danas“ lietuvių senovės kalboje reiškė vandenį; mes turime aiškų pamatą tam, senovės baktrų (ne tolina lietuviams gimininga tauta) kalboje, kuri žodžiu „danu“ vadina vandenį, ir todėl teisingai Dr. Fliger Dunojaus vardą iš to „danu“ išvedė. Tas pats lietuviškas „dunas“ ir baktriškas „danu“ užsilikęs ant Kaukazo gyvenančių senųjų kalboje, kurioje „don“ reiškia vandenį. Avestoj yra minima upė „Frazdanava“, kuri buvo skaitoma šventa upe, kaip kad Lietuvoje „Sventupis“. Toliau tą patį „dana“ randame varde už Jor arba Jordano, Palestinoje, Kretos saloje ir Poloponezos pusaly, kurio vardas reiškia mūsų kalboje „žalmėlyną“. Asetų apgyventuose kraštuose, upių vardai visur sudurti su tuom „don“, kaip Ardon, Nardon ir tt.

Kitoje vietoje matysime kada ir del kokių priežasčių mūsų proseniai, senovėje Balkanų

pussalį užgyvenę, kaip Rumuniją ir Vengriją, priversti buvo pasitraukti tolyn į šiaurę ir apsisistot ten, kur šiandien yra Lietuva. Kaip ir kiti lietuviai, taip ir padunojo gyventojai, persikeldami naujon vieton, nešė drauge su savim kaip paprastai buvo sakoma, „vardus savo dievų“, tai yra, savo tikybą ir su ja savo kultūrą, o kartu ir vardus vietų senovėje apgyventos žemės dalių, taip lygiai kaip ir šiandien išeiviai iš Europos neša su savim europiekius vietų vardus ir juos suteikia naujos žemės vietoms, kur patys išeiviai apsisistotja. Traukdamiesi į šiaurę senovės lietuvių, pakelėse, kur apsisistotja, davė vardus upėms „Duno“ ar „Dunojaus“, nuo vardo, rodosi, savo senosios upės. Pagal šitų vardų užsilikimą, lengva atspėti vietas, kuriomis senovės lietuvių emigravo į šiaurę, iš Balkanų pussalio ir kitų vietų.

Jau rašytojas Dlugosz pažinojo Juodąjį ir Baltąjį Dunojė (Dunajczy) iš atželos Karpatų kalnų Tatrų, ištekančius iš, iš kurių prasideda upė Visla ir į kurią įpuola dar vienas Dunojėlis (Dunajec), prie to šių dienų lenkiškoje Galicijoje, senovėje lietuvių apgyventoje, randama dar keli kaimai, vadinami Dunai. Lenkijoje, apie Seradžių, Lenczyca, Mlawą, Ostrolonką, taipgi randasi kaimai vadinami Dunai. Lietuvoje, Lydos apskrityje upė Dunojėlis, vardai kaimų Dunai (Jevių ir Ilos parapijose, Vilniaus apyrubeje). Svarbiausia tai vardas upės Duna, kurią laikamas bėgant latviai praminė Dauguva, prie kurios senovėje buvo stipri pilis Duna, kurią vokiški rašytojai Duna ir Dune vadino ir kurios vardą vieną kartą Kryžėvių vadis Vigandas savo rašėte vadino Danubius. Suminkštinami vardą savo kalboje, šita upė vėliau rusai praminė Dvina, o lenkai Dzwina.

Prieš lietuvių atėjimą iš padunojo, šita upė turėjo kitokį vardą; dar 2-ram šimtmetį po Kristų, Ptolomeus ją vadino Ruvon; ar tai nuo revų, kuriuos žemiau Dunapilės (Dunaburg) toje upėje randama, kur ji per Valdojaus kalnus atželas teka, ar gal ji vadinta taip nuo vardo įgaumių, kurie save vadino rhuvas, tikrai atspėti negalima, tačiau rodosi, kad Ptolomeus upę taip vadino tautos vardu.

Pas slavų mokslo vyrus buvo išsiplatinusi mintis, o gal but ji pasiliko ir iki šių dienų, jog Dunojus yra slaviškas, kačangi jo vardas randamas slavų dainose. Bet mes matysime, kad Dunojaus vardas į slavų dainas atėjo, rodosi, iš lietuvių kalbos, taip lygiai, kaip ir vardai vietų, Dunojaus vadinamų. Patį Dunojaus vardą, kaip Zeus ir Mulenhoff sako, slavai nuo vokiškų bastarnų, vėliau gotsais pramintų, jau antrame šimtmetį prieš Kristų, į padunojų atsibastę, pirmu kartu išgirdo ir patį paskiau pačią upę pamatė, kada pravarę iš padunojo gots V-VI šimtmečiuose po Kristų, užpludo padunojų, ir perėję pagaliau pačią upę, pakeliu Avestoj yra minima upė „Frazdanava“, kuri buvo skaitoma šventa upe, kaip kad Lietuvoje „Sventupis“. Toliau tą patį „dana“ randame varde už Jor arba Jordano, Palestinoje, Kretos saloje ir Poloponezos pusaly, kurio vardas reiškia mūsų kalboje „žalmėlyną“. Asetų apgyventuose kraštuose, upių vardai visur sudurti su tuom „don“, kaip Ardon, Nardon ir tt.

Kitoje vietoje matysime kada ir del kokių priežasčių mūsų proseniai, senovėje Balkanų

šė su atėjūnais slavais ir ištartėjo. Rodosi, kad iš slavų ir lietuvių anuometinės kalbos, susidarė ir slavėnų pastovioji kalba anais laikais. Šiandien serbiški ir bulgariški slavėnai tą upę vadina „Dunav“, o rusai, lenkai ir čekai „Dunai“. Pirmasis vardas sutrumpintas iš lietuviško „Dunavis“, antrasis iš „Dunojus“. Todel kiekvienam bus aišku, kad vardas Duno, Dunos ir Dunojus neturi nieko bendro su slavais ir, kad A. Bezenberger (Litausche Forschungen) tik vėjus paleido pasakydamas, buk Dunojaus vardas lietuvių dainose atsirado tik per slavų įtekme.

Dabar lieka dar vieną senovės lietuvių paminklą, sujungtą su pačia Dunojaus upe, čia pat paminti. Kam teko nors vieną kartą Dunojaus upę keliauti, tas amžinai atsimins ir ne užmirš tą neaprašytą grožybę augštų, uolotų krantų, toje vietoje, kur ji pragrauzė sau kelią per pietines šakas Karpatų kalnų. Visa Dunojaus vaga šioje vietoje, tartum iškalta akmenų, ar uolų, o vagos pačiame dugne matosi daugybė revų, per kuriuos tekėdamas vanduo, kaip pasitęsę šniokščia ir putodamas keliauja pirmyn. Aš niekad neužmiršiu tuos sukurius ir verpetus vandens, perkuriuos mums čia daug kartų keliaujant, garlavis mūsų kraipėsi tai vienon, tai kiton pusėn, kad apsilenkus iš vandens kyšančias uolas; vandeniu nusekus, laivu kelionė čia negalima del uolų skianturių kyšojimo, todel paupiu įtaisytas plemas, kuriuom kartais keleviaivi pervežami; laike pavandeniui, kada upė užtvinstą, kelionė vėl negalima, nes tikrai nežinant kur uolų kyšoja, laivas gali ant jos užbėgęs susidaužyt, ypač pavandeniui keliaujant, upė baisiai smarki. Kaip dabartiniuose laikuose, taip ir senovėje, perplaukt šitą uolotą akmeninio Dunojaus vagą, visados pavojinga buvo; dabar nors daugybė uolų jau išnaikinta, tačiau čia ne vienas laivas žuvo. Senovėje, tu laikų valtimis ir laivams kelionė buvo dar pavojingesnė, todel čia žuvo daug laivų, valčių ir žmonių gyvybių. Tokia uolota vaga tęsiasi nuo Ada-Kales ir Oršovos iki Golu-ima ir Babakay, kur kelionė ima 6—8 valandos. Pas senovės grekus ir romėnus jis vadinas „kataraktais“, o mūsų laikų geografai jį vadina „geležiniais vartais“, turkiškai — „Demirkapu“, nors tinkamiau būtų vadint „akmeniniais vartais“.

Nuo gilios senovės šitie „akmeniniai vartai“ pas paupuose gyvenančius serbus ir bulgarus turi ypatingą vardą „Gierdap“, „Girdap“ arba kaip naujasnių laikų serbai raide „g“ ištaria kaip „dž“ pakeičiant žodį „Džerdap“ ištaria. Lengva suprast ką reiškia tas vardas, kuris, rodosi, sudarytas iš girdyt ir „upė“, tai yra, „Girdanti upė“. Kad jį senovėje prigirdė ne vieną, galima suprast iš to, jog pradžioje devyniolikto šimtmečio per ją tik su dideliu vargu laivai galėjo perplaukt, o vėtyvs su grūdais tik iki jai atplaukdavo, paskui transportas buvo gabenamas sausiu keliu. Romėnai pirmame ir antrame šimtmetį padunojų ir jame gyvenusių lietuvių ir savo rankas paimdami, buvo priversti paupiais kast kanalus, kad apsilenkus „Girdupės“, arba taisyt sausą kelią pakraščiais ir pakraščiais, kad kariuomenė galėtų keliauti.

Tą kelią pradėjo Romos cėsorius Tibireus, 33—34 m. po Kristaus gimimo, upės dešiniu krantu, nuo Novae (šiandien Rama, Jugoslavijoje) iki Poletin pavadė. Trajanus vedė tolyn, per taip vadinamą „Klisurą“, kur upės siauriausia vieta, iki Ogradinai, ir 100 m. po Kristų tą kelią užbaigė, prisirengdamas

mas į žiauriausias kovas su lietuvių proseniais, į šiaurę nuo Dunojaus, šių dienų Sibenburgijoj, Banate ir Galicijoj gyvenusiais ir dokais arba dakais save besivadinusiais. Tas kelias įrengta kariuonė pervedimui upės pakraščiais, iš šiandieninės Jugoslavijos (Serbijos) į Bulgariją. „Klisura“ yra tai dykiausia ir šauniausia dauba Europoje. Čia ypatingai uolienės upės vagos sienos stačiai į padanges remiasi, ir čia buvo sunkiausi darbai kelio pervedimui. Dešinėje todel akmeninė sienoje apie kelias pėdas ties vandeniu, per daugelį ilgų varsmų iškaltas pakrausė kelias, kuriuo eina apie šešis pėdų pločio takas, o augštis apie dešimties pėdų. Kad kelias būtų dar platesnis, pačioje sienoje iškalta gilios skylės, į kurias sukista balkiai, o ant jų suklotai rasta ir lentos. Valtis per pačią „Girdupę“ ir laivus, romėnai virvėmis traukė, patys eidamį įtaisytu keliu. Rodosi, 104 ar 105 metais jie eidami dokus kariuon, savo kariuonė vedė šiuo keliu. Vėliau slavėnams į senovės lietuvių žemę įsibriauniant, per Dunojų, bene paskutiniu kartu kariuomenė vedė šiuo keliu romėnų ir grekų kariškas vadas Kamentolius (bene buvo tai lietuvis), 601 m., eidamas iš Singidunum (šiandien Biegrad, Jugoslavijoje) į Bononą (šiandien Vadin, Bulgarijaj), prieš slavėnus.

Šiandien tas kelias vietomis išsirus; iškasti kanalai užsilinkę, o nuo akmeninio tilto per Dunojų, kurį Trojanus 104 m. liepė pastatyti, riogso tik kelios lievenės; laike pavandeniui, kada upė užtvinstą, kelionė vėl negalima, nes tikrai nežinant kur uolų kyšoja, laivas gali ant jos užbėgęs susidaužyt, ypač pavandeniui keliaujant, upė baisiai smarki. Kaip dabartiniuose laikuose, taip ir senovėje, perplaukt šitą uolotą akmeninio Dunojaus vagą, visados pavojinga buvo; dabar nors daugybė uolų jau išnaikinta, tačiau čia ne vienas laivas žuvo. Senovėje, tu laikų valtimis ir laivams kelionė buvo dar pavojingesnė, todel čia žuvo daug laivų, valčių ir žmonių gyvybių. Tokia uolota vaga tęsiasi nuo Ada-Kales ir Oršovos iki Golu-ima ir Babakay, kur kelionė ima 6—8 valandos. Pas senovės grekus ir romėnus jis vadinas „kataraktais“, o mūsų laikų geografai jį vadina „geležiniais vartais“, turkiškai — „Demirkapu“, nors tinkamiau būtų vadint „akmeniniais vartais“.

Nuo gilios senovės šitie „akmeniniai vartai“ pas paupuose gyvenančius serbus ir bulgarus turi ypatingą vardą „Gierdap“, „Girdap“ arba kaip naujasnių laikų serbai raide „g“ ištaria kaip „dž“ pakeičiant žodį „Džerdap“ ištaria. Lengva suprast ką reiškia tas vardas, kuris, rodosi, sudarytas iš girdyt ir „upė“, tai yra, „Girdanti upė“. Kad jį senovėje prigirdė ne vieną, galima suprast iš to, jog pradžioje devyniolikto šimtmečio per ją tik su dideliu vargu laivai galėjo perplaukt, o vėtyvs su grūdais tik iki jai atplaukdavo, paskui transportas buvo gabenamas sausiu keliu. Romėnai pirmame ir antrame šimtmetį padunojų ir jame gyvenusių lietuvių ir savo rankas paimdami, buvo priversti paupiais kast kanalus, kad apsilenkus „Girdupės“, arba taisyt sausą kelią pakraščiais ir pakraščiais, kad kariuomenė galėtų keliauti.

Istoriškoji Knyga "Amerikos Lietuviai"

PAGRINDINIAI DĖSNIAI.
1926 metų lietuvių dalyvavimas Jungtinių Amerikos Valstijų Sesqui — Centennial 150 metų nepriklausomybės apvaikščiojime davė pradžią ir pagrindą šios istorinės knygos leidimui.

Turims. Joje bus aprašyta Amerikos lietuvių gyvenimas, pradant pirmais imigracijos laikais ir baigiant dabartiniais. Ir taip, joje bus objektyviai nušviesta tautinis, tikybinis, ekonominis, visuomeninis, pilietinis ir tt. Amerikos lietuvių ir visų tautiniai nusistatę srovų gyvavimas, nepaisant jų pažiūrų ir partijų, prie kurių priklauso. Ši istorinė knyga turi būti tikslus veidrodys to, kas buvo ir kas dabar yra Amerikos lietuviai; pav.: imigracija ir pirmųjų imigrantų kovos „auksio šaly“ už buvį, ekonominis A. L. prasigvyvenimas, pirmosios savo Tėvynės meilė ir gausus jai atsidėkojimas, dalyvavimas šios didžiulės šalies politiniame ir pilietiniame gyvenime ir tt. Tai bus nušviesta ne vien aprašymais, bet ir statistika su atitinkamomis fotografijomis.

Tikslas. Neklysiu sakydams: Mes pats šiandien mažai težinome koki esame ir ypač

kurime. Svetimtaučiai, tartum su panieka, kaip į žemos kultūros žmones žiūri, kaip į anuos mulus, kuriems tik mainose anglis važioti ir fabrikuose vien kitiems tarnauti. Daug didesnė dalis mūsų jaunimo ir gi neturi mūsų tautiečiams į gimtų gabumų, dažnai gėdiasi savo lietuviškos pavardės ir kilmės ir tt. Tuo tarpu mes ir Amerikoje turime garbingų žmonių, žmonių daug prisidėjusių prie šios šalies gerovės. Mes turime žvaigždžių, kurios del kokių tai priežasčių atsitolinę nuo mūsų, nedalyvauja mūsų tarpe. Taigi pasirodykime kas esame, ką turime. Atsitolinusius nuo mūsų pasitraukime, suvienykime ir greičiau sąmoningai, pats atsistokime ant sau verto garbės laipsnio, o jaunimui parodę savo gražias savybes ir pavyzdžius padėkime nužengti į dar gražesnę jų gyvenimo ateitį. Užtad ši knyga turi turėti ir tautinės garbės reikšmės. Iš praeities garbingų darbų nupinkime amžinos garbės vainiką.

Lėšos. Knygos spausdinimui numatoma užmokėjimas nemažiau \$6,000. Del šios sumos sukėlimo nėra mažiausios abejonės. Vien Chicagoje laike 6 dienų sukelta apie \$1,500 ir beveik pusė tos sumos, kaip rankpiničiai, saugojama pono J. Elijaus banke, kiti Philadelphiaje knygos leidėjų komiteto žinioje. Bent šiandien visiškai nenumatoma finansinių sunkumų šios knygos leidimui. Neabejojama, kad jį pačią savo išvaizda bus vienas iš gražiausių leidinių.

Pelnas. Jei būtų koks nors pelnas — jau pirma buvo paskelbta — švietimo, labdarybės, našlaičių šelpimui ir tt.

Platinimas. Platinama bus ir Amerikoje ir Lietuvoje. Tautinės reklamos delei numatoma išdalinimas ir įvairius knygynus bei žymiems politikieriams.

Kalbos. Tikimasi, kad bus išleista ne vien lietuvių, bet ir anglų kalboje.

Knygos „Amerikos Lietuviai“ Leidėjų Literatinė Komisija.

Delei Lietuvos Nepriklausomybės Medalio

LIETUVOS PASIUNTINYBĖ AMERIKAI

praneša, kad, ryšy su Lietuvos nepriklausomybės medalio išleidimu, visi tebegyveną Amerikoje:

- 1) aušrininkai ir knygnešiai,
- 2) Lietuvos kariuomenės savanoriai, Vyties kryžiaus kavaleriai ir 1918—1920 m. tarnavusieji kariuomenėje kariai ir
- 3) asmenys, kurie 1918—1919 metais buvo Lietuvos Valstybės karo ar civilinėje tarnyboje, yra prašomi atsiųsti savo adresus Pasiuntinybei — Lithuanian Legation, 2622 — 16-th Street, N. W., Washington, D. C.

Lietuvos Nepriklausomybės Medalio Statutas.

- § 1. Lietuvos nepriklausomybės dešimties metų sukaktuvėms pažymėti leidžiamas medalis.
- § 2. Medalis yra bronzinis. Vyties medalio pusėje yra laisvės statula, antroje — parašas „Per amžius budėję — laisvę laisvėjom per aukas ir pasišventimą. 1918—1928“
- § 3. Medalis nešiojamas kairėje krutinės pusėje ant auksio spalvos kaspino su 2 juodomis juotelėmis.
- § 4. Nepriklausomybės medalį gauna —

- 1) aušrininkai ir knygnešiai,
- 2) savanoriai, Vyties kryžiaus ordono kavaleriai ir 1918—1920 m. tarnavusieji ka-

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

P A S L A P T I S .

I.

Kas čion buvo? Kur jis šiandien? Ar atmena jį kas nors?

Šventadienis. Sodas pilnas žmonių. Diena neapsakomai tvanki. Man pribuvus New Yorkan ir užamus SLA. Sekretoriaus vietą, šventadieniai buvo nežinomi. Bet tą dieną buvo gėlių diena. Pamaščiau apie šios šventės reikšmę, kad tai yra atminimas tų, kurie dar taip senenai mūsų tarpe gyveno, dirbo, rūpinosi, o šiandien jų pažįstamieji ir artimi gentys neša gėlių vainikus papuošimui jų kapų. Jie jau ilsisi amžinai užbaigę savo rupeščius ir vargus.

Pusę dienos išdirbus, į galvą atėjo mintis, kuri pastatė tiesioginį klausimą: „Kaip greit tu ten nueisi? Ar bus tokias asmuo, kurs tave atmintų ir kuomet tu po savo siunkių darbų išsiesies, ant tavo kapo gėlių atneštų?“

Gatvėkaris sustojo prie penkiadešimts devintos ir aštuntos gatvių kertės, prie pat centralinio daržo (Central Park). Išlipęs, vaikščiojau takais, ieškodamas kur nors surasti tuščią suolelį po medžio pavėsiu, kad kiek pasilsėjęs. Bet be pasekmių. Žmonių buvo visur pilna. „Svietė brangus, toks didelis daržas, ir nejaugi čia viso pasaulio žmonės suvažiuo?!“ maniau sau, nes tik-ką atvažiuavę į didelį miestą, neturėjau patyrimo kas dideliuose miestuose dedasi ir, matant tokias minias žmonių, buvo įdomu. Vieni susėdę dideliais aikštėse, tuo tikslu prirengtoje publikai susėsti, klausosi puikaus orkestro, kuris groja vieną po kitam klasiškus muzikos kurnius. Kitoje vietoje, tvenkiny, jaunūnėnė valtelėse irkuojasi; dar kitur beisbolą žaidžia. Visur, kur tik nepasisuksi, reiškia si gvyvumas pilniausioje to žodžio prasmėje. Išdalies aš jaučiaus apsvylęs. Čia ne tik nesimatė žmonių gėdlos rubais pasipuošusių, nuliudusių, bet nei gėlių besinešančių nebuvo matyti. Supratau, kad atsiradau suvis ne toje žmonių daly, kuri pasirengus sudėti gėles ant savo artimųjų kapų.

Bevaikštinėdamas sušilau, sumurau, prakaitu nuo kaktos braukiau. Buvau pavargęs. Staigu priėjau siaurą takutį, vedantį į tankumyną. Man atrodė, kad čia bus mažiau žmonių. Pasukau į tą takelį. Paėjus gal ketvirtadalį mylios, žmonių vis mažiau ir mažiau matėsi. Į šonus niekur jokio kito tako nebebuvo. Šis buvo tai vienintelis takas, vedantis vis augštin ir augštin. Kai kur matėsi didelių medžių, bet daugiausia buvo tankūs bruzgynai. Išrodė kokis tai legendiškas paslapties ieškotojų, paprasta publika nelankomas ir nesurpantamas, kampelis. Ko augščiau kalnan eini, tuo įdomesnių medžių ir įvairių vijoklių matai.

Užėjus iš lėkštos pakalnės ant pat viršaus kalnelio, didelės uolos viršunė kyšo iš žemės. Aplinkui ji apžėlusi įvairiais sulapojusiais mažais krūmynais ir vijokliais. Atrodo lyg ir senio Baltraus plikė, tik kur kas labiau žibėjo, mat centraliniam darže gana įdomus akmens priešais saulės šviesą žvilga, kaip kad rodos būtų tyčiomis vietomis pasidabruoti.

Antroje pusėje pasirodė stati pakrantė. Nuo kalnelio buvo vedanti siauri, akmeniniai vėsi iškreivoti laiptai. Palypėjus tais laiptais, girdėjosi vandens sruvenimas. Palipus dar žemiau, prie vieno užsilukimo skaitau prikaltą prie didelio kleva parašą:

„Toliau eiti draudžiama. Jei eisi tai savo atsakomybe.“

Kas man ši pasarga! Lyg aš koks kudiškas, kad durdirdy bijočiau toliau eiti! Dar žemiau nusileidęs pastebėjau seną apsamanojusios šiekštos galą, gulintį arti prie šaltinėlio, kur kaž kada ir kaž kieno buvo padarytas tvenkinys, per kurio viršų vanduo puolė kokius du mastus.

„Begalio ideališka poilsio vieta“, pamislinau sau ir atsisėdau ant šiekštos pasilsėti.

Apsidairiau. Jokio gyvo sutvėrimo nesimatė. Ramu, tyku. Tik vanduo poetiškai čiurleno per akmeninę tvenkinio sieną.

Sėdėjau, dairiauis ir svajojau. Maniau, kad kitados, knomet indonai šitą apylinkę apleido, koks nors darbušis pionierius nemažai laiko ir darbo padėjo šį tvenkinį budavodamas. Čia, gal but, jis savo gvyvulus girdydavo ir pats šaltinio vandeniui naudojosi.

„Kas čia buvo? Kus jis šiandien? Ar atmena jį šiandien kas nors? Gal jis jau senai, taip kaip šitas šaltinėlis, visų užmirštas?“

rusikaltimus, kurie siaurina jų teises.

Medalius Respublikos Prezidento vardu įteikia —

- 1) asmenims, kurie nurodyti § 4, 3, 4 ir 9 p. p. — jų viršinininkai,
 - 2) asmenims, kurie nurodyti § 4, 2, 5 ir 6 p. p. — Krašto Apsaugos Ministeris,
 - 3) kitiems — švietimo Ministeris.
- Svietimo Ministeris, suteikdamas § 4, 1, 7 ir 8 p. p. nurodytiems asmenims medalium, žiūri jų nuopelnų svarbumo.
- § 7. Gavusieji medalius asmenys įmoka valstybės išdui po 5 litus. Vyties kryžiaus ordono kavaleriams, savanoriams ir esamiems tarnyboje kariuonams ir kariuonams medaliai duodami nemo-kamai.
- A. Smetona, Respublikos Prezidentas. Prof. A. Voldemaras, Ministeris Pirmininkas.

Ekskursija Lietuvon

Rašo Pijus Bukšnaitis.

(Užbaiga)

Lietuvos ukininkų trobos gražios, didelės, statomos paprastai atstu nuo kelio, keturkampėje tvarkoje, kas sudaro vidury didelį kiemą. Kiemo vidury šulinys, o arčiau prie gyvenamosios trobos (stubų) — apvestas neaugštu aptvaru darželis. Už stubų ir klėčių (svirno) vaismedžių sodas, o apie kitus trobėjus šiaip medžiai: gluosniai, beržai, alksniai, klevai, vinkšnos ar dredulės. Vaziuojant vieškeliu trobų nedaug ir bematyti — tik medžių gojai. Naujasias trobas tankiausia dengia cinkuota skardina.

Nedirbamos žemės čia nerasi nei vieno sprindžio. Visur liuliuoja javai, ar geltuonoja žydinčios pievos. Tik pudymai rodo plėkšniais, nes kiekvienas ukininkas laiko daug gyvulių, kuriuos reikia savo lauke ganyti.

Keliai visur taisomi, nors šią labai lytingą vasarą automobiliumi važiavimas negrįstais keliais gana vargingas. Už tai plentai, kur jie yra, tai labai geri, ir važiavimas smagus.

Pavieškėjus jau visur matyt telefonų stulpai su vielomis. Mat kiekvienas bažnytkiemis dabar paverstas miestu, kur įsteigta paštas, bankas, valstiečių raštinė, mokykla ir kitos valstybės įstaigos, kurios sujungtos telefonu ir telegrafu su kitais miestukais. Kiekviename mieste yra elektros šviestai, nors paprastai dinamo mašinos gamina elektrą tik iki 12 valandos naktį. Paskui sustabdomos, tad gyventojai arba turį eit miegoti, ar užsižibint žvakės.

Pasisamdyti automobilį pasivežimui po kaimus visur galima gauti. Už 5 dolerius vežina visą dieną ir iki vidunaktio.

Žmonės linksni, malonūs, sve tingi. Rėdosi jau visur pirktiniais. Senoviškų sėrmėgų ir skrandų nematyti. Tik labai senos moterys dar dėvi ilgus vilnonius savo darbo šaravus. Gi jaunesnės vaikščioja visai be audarų! — dėvi pirktinas tamsias liuosas „šlebes“ nuo kaklo iki truputį žemiau kelių. Namieje, o net ir į miestelį šio kiomis dienomis ateina basos, žaibudamos raudonomis storomis blaudzdomis. Miestietės, žinoma, dėvi visuomet kojines (pančiakas) ir puošias sumanias.

Ilgų užraitytų usų ir gi nematyti. Jei bent dar kokius praziliusius po seno žmogaus nosia pamatysi. Jaunuomenė arba visiškai nusiskutus, lyg kunigėliai, arba uželdžiusi pačioje panosėje apkarpyta krumelį apie vieną colį pločio.

Merginos veidų nebalta ir neteplioja, nei lupų neraudoni. Mat joms tas ir nereikalinga: jos skaisčios ir raudonos, lyg rožės. Ir sveikos.

Politika kaimuose mažai tesirupinama. Ukinkai džiaugiasi, kad šaly yra tvarka. O valdžia jiems geriausia toji, kuri nedidina mokesčių.

Mokyklų įsteigta beveik kiekviename kaime ir vaikų mokymas priverstinas. Užtai kiekvienoje grėčioje galima ir užtikti knygų pasiskaitymų ir laikraščių. Daugelis įstaisė radio, Amerikoje vadinamas Crystal Set, su keletu antausinių klausukų. Kas vakaras iš Kauno skelbiamos per radio ryčiausios pasaulio žinios, ryčiaus oras, naudingos paskaitos ir koncertai. Viskas girdėt per tuos nebrangius priimtus labai aiškiai ir be žirškimo.

Maistas Lietuvoje vis toks pat, kaip kitados. Juoda ruginė duona labai sveika ir skani. Kopustai, barščiai, bulviėnė,

gryvena ne tuo tikslu, kad kodaugiausia pinigų prisilupti, ne paisant koku būdu tie pinigai bus gaunami (taip daroma Amerikoje), bet tuo tikslu, kad gyvenimas būtų malonus ir smagus kiekvienam pačiam sau ir visiems kitiems. Todel mandagumas ir švelnus elgėsys taip plačiai vartojamas.

Malonu ir gražu Lietuvoje! Nieko malonesnio, nieko įspūdingesnio lietuviui sielai negali būti, kaip atsilankymas savo senoje tėvynėje, pamatymas gimtinių vietų, susitikimas su giminėmis ir pažįstamais, apsipazinimas su dabartine tvarka ir apytovomis, aplankymas lietuviškų miestų ir įstaigų, bei pasidžiaugimas gražių gražiausiais vaizdais. Todel tiek daug Amerikos lietuvių ir keliaują aplankyti Lietuvai, ir todel privaleti keliauti ten ir visi amerikiečiai lietuviams, ypač jaunuomenė, kurios siela dar labai jautri ir trokstanti įspūdžių ir įvairumo. Tik keliauti ten reikia ne su išsilėjusia tulže kepnyne, ne su politine neapykanta minty, ne su panieka širdyje, ar su pasididžiavimu kišenėje, kad va aš turiu daug dolerių, o jūs, suskiai, nieko neturite, — bet su vilčia pamatyti savo tėvų šalele, kuri tiek amžių slėgiama ir persekiojama, išlaikė lietuviybę ir net moka įsigauti nepriklausomybę.

Kad įgauti tų maloniausių įspūdžių, kad pamatyti visos Lietuvos grožį, geriausia yra keliauti organizuotoje ekskursijoje vedamoje prityrusio vado, vežamoje geru laivu. Pavienis asmuo nukeliaus ir keletu metų laiku nepamatysi ir nepatirsi to visko, kas galima ekskursijoje. O ir pati kelionė ekskursijoje ne tik kad nenuvargina keleivių, bet dar suteikia tiek smagus laiko ir linksmybių, kokių jokiose atostogose (vakacijose) nerasi. Lietuvoje ekskursantams surengiami oficialūs priėmimai, pasitikimai ir vaišiniai; teikiama visoki pagalbavimai, nurodymai įžymyvių aplankymui ir tt.

Šią vasarą nuyko Lietuvon kelios skaitlingos ekskursijos, tai privačių asmenų, tai laivų kompanijų surengtos. Ypač sekminga ir įspūdinga buvo Cunard linijos ekskursija. Lietuva pasitiko tas ekskursijas oficialiai. Na, tai toms ekskursijoms teko vaidinti rolę kaip ir Amerikos lietuvių atstovų. Iš šio ir kilo mano ekskursantuose SLA nariuose mintis, kad musų Susivienijimas, ta seniausioji lietuviybės palaikymui organizacija, suruošyt oficialę savo ekskursiją, kuri ištikrųjų atstovautų Amerikos lietuviams, kuri, kaip šio garbaus Susivienijimo dalis, oficialiai pasimatytų ir pasisveikintų su ta Lietuva, kurios laibai tiek daug čia Amerikoje yra nuveikusi. Tai būtų didelis malonumas Lietuvai ir didelė garbė bei moralė nauda musų Susivienijimui.

Ką manote, gerbiamieji SLA nariai?

Taip, aš mačiau! O mačiau ne tik dabar, bet dar pirm 25 metų ir ne tik Lietuvoje, bet ir Rusijoje, ir Ukrainoje, ir Lenkijoje, ir Vokietijoje ir visose kit se šalyse, kur tik man teko būti. Tai aristokratijos įprotis reikšti moterims kodidžiausias pagarbos visur ir visuomet, ypač gi oficialiame pasisveikinime. Tas buvo ir yra daroma visame sviete. Žinoma, darbininkas ir kaimietis nebūduoja rankos savai, ar svetimam „bobai“. Jis greičiau išsimetė keletą burnelių „munšainės“, užvažiuos bobelkai kumščia į sprandą, negu ims laižyti jos ranką!

Amerikos lietuvių didžiūnai netenka susidurti su vietine aristokratija ir matyti jos pasielgimus. O savųjų tarpe tokių ceremonijų nieks nedaro. Tai jie ir stebisi pamatę Lietuvoje „poniomis rankų bučiavimą“. Abelnai Lietuvoje žmonės

gyvena ne tuo tikslu, kad kodaugiausia pinigų prisilupti, ne paisant koku būdu tie pinigai bus gaunami (taip daroma Amerikoje), bet tuo tikslu, kad gyvenimas būtų malonus ir smagus kiekvienam pačiam sau ir visiems kitiems. Todel mandagumas ir švelnus elgėsys taip plačiai vartojamas.

Malonu ir gražu Lietuvoje! Nieko malonesnio, nieko įspūdingesnio lietuviui sielai negali būti, kaip atsilankymas savo senoje tėvynėje, pamatymas gimtinių vietų, susitikimas su giminėmis ir pažįstamais, apsipazinimas su dabartine tvarka ir apytovomis, aplankymas lietuviškų miestų ir įstaigų, bei pasidžiaugimas gražių gražiausiais vaizdais. Todel tiek daug Amerikos lietuvių ir keliaują aplankyti Lietuvai, ir todel privaleti keliauti ten ir visi amerikiečiai lietuviams, ypač jaunuomenė, kurios siela dar labai jautri ir trokstanti įspūdžių ir įvairumo. Tik keliauti ten reikia ne su išsilėjusia tulže kepnyne, ne su politine neapykanta minty, ne su panieka širdyje, ar su pasididžiavimu kišenėje, kad va aš turiu daug dolerių, o jūs, suskiai, nieko neturite, — bet su vilčia pamatyti savo tėvų šalele, kuri tiek amžių slėgiama ir persekiojama, išlaikė lietuviybę ir net moka įsigauti nepriklausomybę.

Kad įgauti tų maloniausių įspūdžių, kad pamatyti visos Lietuvos grožį, geriausia yra keliauti organizuotoje ekskursijoje vedamoje prityrusio vado, vežamoje geru laivu. Pavienis asmuo nukeliaus ir keletu metų laiku nepamatysi ir nepatirsi to visko, kas galima ekskursijoje. O ir pati kelionė ekskursijoje ne tik kad nenuvargina keleivių, bet dar suteikia tiek smagus laiko ir linksmybių, kokių jokiose atostogose (vakacijose) nerasi. Lietuvoje ekskursantams surengiami oficialūs priėmimai, pasitikimai ir vaišiniai; teikiama visoki pagalbavimai, nurodymai įžymyvių aplankymui ir tt.

Šią vasarą nuyko Lietuvon kelios skaitlingos ekskursijos, tai privačių asmenų, tai laivų kompanijų surengtos. Ypač sekminga ir įspūdinga buvo Cunard linijos ekskursija. Lietuva pasitiko tas ekskursijas oficialiai. Na, tai toms ekskursijoms teko vaidinti rolę kaip ir Amerikos lietuvių atstovų. Iš šio ir kilo mano ekskursantuose SLA nariuose mintis, kad musų Susivienijimas, ta seniausioji lietuviybės palaikymui organizacija, suruošyt oficialę savo ekskursiją, kuri ištikrųjų atstovautų Amerikos lietuviams, kuri, kaip šio garbaus Susivienijimo dalis, oficialiai pasimatytų ir pasisveikintų su ta Lietuva, kurios laibai tiek daug čia Amerikoje yra nuveikusi. Tai būtų didelis malonumas Lietuvai ir didelė garbė bei moralė nauda musų Susivienijimui.

Ką manote, gerbiamieji SLA nariai?

Taip, aš mačiau! O mačiau ne tik dabar, bet dar pirm 25 metų ir ne tik Lietuvoje, bet ir Rusijoje, ir Ukrainoje, ir Lenkijoje, ir Vokietijoje ir visose kit se šalyse, kur tik man teko būti. Tai aristokratijos įprotis reikšti moterims kodidžiausias pagarbos visur ir visuomet, ypač gi oficialiame pasisveikinime. Tas buvo ir yra daroma visame sviete. Žinoma, darbininkas ir kaimietis nebūduoja rankos savai, ar svetimam „bobai“. Jis greičiau išsimetė keletą burnelių „munšainės“, užvažiuos bobelkai kumščia į sprandą, negu ims laižyti jos ranką!

Amerikos lietuvių didžiūnai netenka susidurti su vietine aristokratija ir matyti jos pasielgimus. O savųjų tarpe tokių ceremonijų nieks nedaro. Tai jie ir stebisi pamatę Lietuvoje „poniomis rankų bučiavimą“. Abelnai Lietuvoje žmonės

SU VISAI NAUJU PROGRAMU.

Art. Vanagaitis Drož Prakalbas, Pritariant Muzikai.

Art. A. Vanagaitis pasirenkęs aplankyti visas Am. lietuvių kolonijas ir prijuokinti visas bei visus. Per vasarą, būdamas p. Bachuno rezorte, ne tik kad šauniai operetę parašė, bet ir prisirengė naujų „stukų“. Ypač įdomus punktas, tai p. redaktorius prakalba. Tai bus dar niekados ir niekeno nesakytą prakalba. Kas įdomiausia, tai kad ši prakalba bus sakoma su muzika. Maršrutas prasidės apie parbaigą rugsėjo ir tęsis per žiemę. Maršruto eiga bus paskelbta vėliau.

LIETUVIAI AMERIKOJE

LOS ANGELES, CAL.

Šis-Tas Iš Draugijų Gyvenimo. Atvažiavus man į Los Angeles, apie dvidešims metų tam atgal, lietuvių čia gyveno dvidešims šeimynų ir keletas pavienių. Draugijų nebuvo nė vienos. Netrukus susiorganizavo iš 10 narių Lietuvių Socialistų Sąjungos kuopa. Po kiek laiko susiorganizavo SLA. 75 kuopa; šią pasekė Tėvynės Mylėtojų Draugijos kuopa. Už poros metų suorganizuota Los Angeles Lietuvių Pašalpinis Neprigulmingas Kliubas. Pastaraisiais visai trumpu laiku pralenkė visas organizacijas nariais ir kapitalu. Tuo laiku ir lietuvių čia jau kur kas daugiau apsigyveno.

Po pasauliniam karui lietuvių dar daugiau privaziavo. Jų tarpe nemažai buov su „naujomis dijomis“, „nauja dvasia“. Pastarieji pradėjo niekinti ir visokiais vardais vadint esamas organizacijas ir griebėsi tvirti savas. Pirmiausia sutvėrtė A. L. D. L. D. kuopa, po tam Progresyvių Moterų kuopa, Giedorių Choras ir Vaikų Ateities Žiedo Draugija.

Nors tuo laiku Los Angeles'e lietuvių buvo apie 200, bet minimos „naujos dvasios“ lietuvių organizacijos nariais buvo neskaitytos. Todel komunistai dėjo pastangas, kad visas kitas, ne komunistines, organizacijas išgriaut ir jų turką užvaldyt. Bet to negalėdami padaryt, patys komunistai pradėjo į nekomunistines organizacijas rašyti. Neprigulmingą Kliubą užpuolė pirmiausia. Čia veik visi komunistai susibūriovė ir po kiek laiko kliubą pilnutėliai užvaldė. Užvaldę kliubą net ir vardą pakeitė; išmetė žodį „neprigulmingas“, o to vieton įdėjo „Laisvės“.

Matydami, kad su kliubu paviko lengvai apsidirbti, puolė prie SLA. 75 kuopos. Šią jie taip gi užvaldė. Todel komunistai niekinti liko tik Sandaros 72 kp., TMD. kuopa ir antrus metus gyvuojantis Lietuvių (vyrų ir moterų) Tautiškas Pašalpos Kliubas. Visos organizacijos, kurias dabar komunistai valdo, moka po 3 dol. metuose „Vilnies“ arba komunistinės agitacijos palaikymui.

TMD. kuopa komunistams nėra svarbi, nes ši kuopa turi mažai narių ir susirinkimus laiko tik kartą metuose. Bet Sandaros kuopą ir Tautišką Kliubą komunistai net nesumano kokių būdu niekinti ir kaip išardyti. Labiausia jie puola Sandaros kuopą. Sugavę sandariečių antrašus, siuntinėja jiems iš „Laisvės“ ir „Vilnies“ šmeižiančias iškarpas. Parenkus kokį nors parengimą, komunistai deda pastangas kodau gausia pakenkti. Negeriaji elgiais ir su Tautišku Kliubu. Bet nežiurint tų visų šmeižtų Tautiškas Kliubas gyvuoja gerai; turi virš 30 narių ir apie 300 dol. izde. Pastaruju laiku Kliubas turi prirengtą konstituciją.

Gegužės 12 d. Tautiškas Kliubas turėjo surengęs išvažiavimą. Dalyvavo apie šimtas žmonių. Išvažiavimas reikia skaityti pavykusiu.

Vaikų Ateities Žiedo Draugijėlė buvo sutvėrtė tikslu jaunuoliu mokinti lietuvių kalbos ir rašybos. Mokindavo po du vakarus kas savaitė. Šiam darbui daugelis lietuvių pritarė ir savo jaunuolių į mokyklėlę leido. Už pamokas jaunuoliai mokėdavo po 10c. už kiekvieną vakarą. Šią draugijėlę ir visos draugijos šelpė, nes išrodė geru dalyku. Mokytoju buvo paskirtas J. Siurba. Ir viskas gerai“. Bet po kiek laiko patirta, kad toje mokykloje

jų lietuvių yra gerbiamas ir mylimas ir sykiu su jais dirba. O tokios rūšies, už kuriuos „Genevitis“ užtaria niekas nepaiso. Taip ir reikia. (Rimtai dirbant, gal ir tuos pasmerktuosius būtų galima gėrais lietuviams padaryti. Į šalį jų taip šaltai atmesti nereikėtų. Red.)

„Genevitis“ mane lygina prie girtuoklių. Aš prašyčiau, kad p. „Genevitis“ įrodytų: kad da ir kur matė mane girtu? Jei „G.“ tai priparodys, aš sutinku duoti \$50 Vilniaus Moksliviams ir \$50 Vilniaus Lietuvių Našlaičiams. Jei neįrodytų matęs mane girtu, aš reikalauju, kad p. „Genevitis“ tam tikslui ir tiek pat pinigų paskirtų. Todel p. „Geneviti“ išlisk iš tamsybės ir pasirodyk, jog tu geros valios lietuvių bei darbuotojų nešmeiži. Tuomet busi vyras.

Vyturiukas (P. J. L.)

NEW BRITAIN, CONN.

Sąryšio Piknikas.

Čionai nuo 1922 metų yra susitvėręs Lietuvių Draugijų Sąryšis, kuris yra įsigijęs nuosavą namą — svetainę su dviem krautuvėm ir keliais gyvenimo butais. Tiek galima pasigirti, tai gal bus puikiausia svetainė visoj Naujojoj Anglijoj. Kadangi yra didelė svetainė dėl susirinkimų, tai žodžiu sakant, viskas yra kas tik draugijoms reikalinga, bet kadangi statyta jau gerokas laikas tam atgal, tai pataisymai ir reikalingi. O jeigu taisyti, tai reikia ir pinigų, kurių, kaip sykis ant „zoposto“ nesiranda. Todel rengiamas piknikas, kuris įvyks rugs. 3 d. (Labor Day), Guertette Club Park.

Todel kviečiami apylinkės kolonijų lietuvių į šį pikniką atsilankyti ir paremti Sąryšį. Bus puiki programa, dainas išpildys Varpo Choras, po vadovystę P. Bruzausko. Bus ir sporto žaislai: kumštynės ir tt... Gros geriausias orkestras. Bus galima pasišokti. Vaigių ir gėrimų nesivežkite, rasis ant vietos.

P. P. P.

WOOD, PA.

Šitas miestelis randasj Pensylvanijos rytinėj daly ir stovi ant trijų apskričių rubežių — Huntingdon, Fulton ir Bedford. Visas miestelis yra nuotasybe Rockhill kompanijos. Minima kompanija čia turi 38,000 akry žemės. Arčiausias miestas, tai Mt. Union, Pa., apie 30 mylių tolio. Čia nėra traukiniai, nė gatvekariai nevažinėja. Tik nuo Mt. Union iki Woodvale du kart dienoje bėgioja kompanijos gazolinu varomas traukinėlis. Į Woodą taip gi joks automobilis negali įvažiuoti. Jei nori įvažiuoti, reikia turėti leidimas. Įvažiuojant, kiekvienas keleivis buna iškrestas. Tą darbą atlieka kompanijos sargai — deputų sheriffs ir Coal and Iron Co. police. Ypač tēmija, kad svaigančių gėrimų nevežtų. Namuose svaigančių gėrimus ir gi labai draudžia pardavinėti. Jei pas ką randa svaigančių gėrimų pardavimui, tiems prisieina skaudžiai nukentėti.

Kadangi kitas miestelis toli ir traukinių veik nėra, tai nuvažiavimas bei miestelio pasiekimas labai neparankus. Todel čia gyvenanti žmonės savo bosams yra labai nuolankūs. Krautuvė yra tik viena. Pragyvenimas neišpasakytai brangus. Darbininkui iš uždario mažai kas lieka. Darbininkai, didžiūmoje, yra austrai ir amerikona. Lietuvių yra tik viena šeimyna ir du pavieniai.

Čia kas ryli turėti žemės ir užsiimti gyvulių bei paukščių auginimu — vieta patogė. Gierios didelės ir daug pievų. Uki-

ninkyste užsiimti niekas nenori. Upelių ir švaraus vandenio šaltinių yra daug. Upeliai pilni žuvų.

Anglis čia panaši į kietųjų anglių gėslas ir stovi taip važinamoje „side pitch“. Mašinių algies kirtimui nenaudojama. Šaudomą paraką, Anglis nuo trijų ir pusės iki 8 pėdų storio. Už iškasimą anglies tono moka \$1.01.

Tulas bosas man pasakojo, kad jis čia gyvena jau 48 metai ir sutikęs dar tik du lietuviu — mane ir kitą kokį musų viengentį.

C. K. R.

DETROIT, MICH.

Paremkim Lietuvius Rinkimuose.

Detroito miesto Primerios balsavimai įvyks 4 d. rugsėjo (Sept.). Visi lietuvių balsuotojai šiūmi privalo eiti į Polls ir atiduoti balsą už sau patinkamus kandidatus.

Šiuose balsavimuose detroitiečiai turime garbės turėti ir du lietuvių kandidatus į augstas vietas. Butent p. Joseph P. Uvick, kandidatas į Apskrieties Kasierius (Wayne County Treasurer) ir p. John G. Jefferson (Jeniolinis), kandidatas į Suv. Vals. Kongresmanus (U. S. Congressman) nuo 15 Distrikto. Už p. Uvick galės balsuoti visi lietuvių gyvenantieji mieste Detroit, Hamtramck, Highland Park, Fordson ir Dearborne; gi už p. Jefferson galės balsuoti tik tie, kurie gyvena į vakarus nuo Woodward Ave.

Kaipo lietuvių kožno yra šventa pareiga remti savo tautos žmogų ir todel visi detroitiečiai balsuotojai atiduokime savo balsus už virš pažymėtus lietuvių kandidatus, pasiliekančius šiuose skirtis sulgy savo noro kandidatus į kitas vietas.

Detroito Liet. Prek. Taryba, P. Molis, Sekretorius.

PUIKI LIETUVIAMS UZEIGA

SLA. veikėjas ir plačiai žinomas vietus bizerius JURGIS VAJŠNIS isteigė puiku viešbuti ir vaikvklą po vardu George's Hotel and Restaurant 88 E. Market St., Wilkes Barre, Pa. (Skersai gatvę nuo Lehigh Valley geležinkelio stoties) Puki vieta asistuojami iš kitar atvykusiems lietuviams. Kambariai švarūs ir prienamomis kainomis. Valgykloje valžiai skanus ir švieži taipgi už prienamais kainas. Užprasomi visi lietuvi atsilankyti.

TĖMYKITE!

Didelis 548 Puslapių Paveiksluotas Veiklaus Antgalviu

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje

I S T O R I J A

Tai yra n tik istorija didžiausios pažangos musų fraternalės organizacijos, bet tai yra beveik visų Amerikos lietuvių istorija, nes joje pakliudoma ir plačiai aprašoma musų visuomeniškis santykiai išsivijoje. — Juo veikiau tu veikalą užsisakysite, tuo greičiau apsipazinsite su Amerikos lietuvių istorija.

Kaina \$1.50 Drutame apdare \$2.00

Reikalaudami, kreipkitės į „Tėvynės“ Administraciją šiuo adresu:

„TĖVYNĖS“ ADM., 307 W. 30-th Street, NEW YORK, N. Y.

VIETINĖS ŽINIOS

BAISI KATASTROFA NEW YORKO URVAKELY.

Rugpjūčio 24 d. 5:10 val. po pietų, įvyko baisi katastrofa Interborough kompanijos urvakely (subway) prie Times Square stoties, New Yorke. Kadangi buvo pats žmonių važiavimas iš darbo, tai dešimties vagonų ekspresinis traukinys einantis iš Van Cortlandt Park į Brooklyną, buvo prisigrūdęs pasažierais. Traukinidu paskutiniai vagonai išsoko iš bėgių ir šioje nelaimėje žuvo 16 žmonių ir apie 100 tapo sužeista, kurių tarpe yra labai pavojingai sužeisti. Vietoje užmūsta viršaus dešimties, o kiti mirė ligoninėse.

Šios nelaimės priežastis, sulig vietinės anglų spaudos aprašymo, yra sekanti prie Times Square stoties už 85 pėdų žemyn į miestą yra bėgių sujungis (switch), kad būtų galima traukiniui pereiti iš vieno bėgių į kitus. Išėjus traukiniui iš Times Square stoties aštuoni vagonai perėjo per bėgių sujungį, tačiau devinto vagono pirmutiniai ratai susitrenkė į sugedusį bėgių sujungimą ir išsoko iš bėgių. Iki devintais vagonas pasiekė bėgių sujungimą, traukinys ėjo jau apie 20 mylių greitumu į valandą. Pasigirdo didžiausias trenkas, kuomet išsokęs iš bėgių vagonas smarkiai trenkė į cementinę sieną 28 pėdų aukštumo, kuri perskiria ekspreso šiaurės ir pietų pusių bėgius. Plieninis vagonas truko per pusę ir pirmutinė dalis susiplojo trenkta į cementinę sieną, o paskutinis vagonas smarkiai trenkė į paskutinę perlužusio vagono dalį, nuversdamas į kitą pusę ir net pasikabino ant jo griuvėsių. Išversta keli plieniniai pilioriai. Užmušti ir sužeisti žmonės buvo tuose dviejuose vagonuose.

Kilo didžiausias žmonių riksmas. Buvo stačiai baisus reginys ir stoty kilo baisi panyka tarpe susigrūdusius traukinių laukiančios tukstantinės minios. Kiekvienas grūdosi prie išėgų laukan iš stoties ir pasidarė didžiausias sumišimas, riksmas besigrūdanti ir besispaudžiančių žmonių. Išlikusieji gyvi pasakoją baises scenas katastrofos vietoje, kuomet sužeisti ir mirštantys kraujuose raitėsi ir pagalbos šaukėsi. Užmuštų nutrauktos rankos ir kojos, vieno 19 metų vaikino nutraukta galva. Gerai, kad suskubo laiku keli policistai į stotį pribūti, tai išvengta besigrūdanti minios laukan iš stoties susižeidimų ir net silpnusių sutrempimo, kas paprastai atsitinka panykos apimtoj minioj.

Sužeistųjų Gelbėjimas.

Neužilgo subėgo užkietintai policijos ir gaisrininkų ir prasidėjo sužeistųjų ir užmuštųjų gabenimas į viršų. Kaip nelaimės vietoje, taip ir stoty panyką dar padidino užgesusieji visi žiburiai ir nuo sutraukytų elektros vielų užsidegimo kamuoliai troškių dūmų. Tik pribuvus gaisrininkams su dideliais šviesos prodžektoriais kiek aiškiau apšviesta stotis ir katastrofos vieta. Iki to laiko policistai naudojo tik nešiojamuosius šviesos prodžektorius ir kiek galėjo darė tvarką ir gelbėjo nelaimingus žmones. Nepaisydami didelio pavojaus delei elektros pilnų trečiųjų bėgių, likę sveiki ir lengviau sužeisti pasažieriai skubėjo į stotį tuo būdu besigelbėdami.

Visas Times Square virto tarsi karo laukas, kur buvo sušaukti visų vidurmesčio ligoninių ambulansai, policijos ir gaisrininkų vežimai. Kiek tik galėjo iš ligoninių išeiti pri buvo baltai apsiengusių dak-

tarų ir slaugių būriai. Daktarai lindo į požemį gelbėti sužeistųjų, o slaugės ant sąlygatyvių taisyė loveles, ant kurių buvo guldomi sužeistieji ir suteikus pirmą pagalbą buvo guldomi į ambulansus ir gabenami į ligonines. Užmuštieji buvo kraunami ant žemės ir tik vėliaus gabenami į atatinamas vietas, kuomet sužeistieji buvo aprūpinti bent pirmutine pagalba. Lengviau sužeistus taksikiabais gabeno į ligonines. New Yorkas tokios katastrofos darbu nematęs ir dešimčių tukstantųjų minia apsupo visą Times Square. Visos penkios vidurmesčio ligoninės tapo užgrustos sužeistais ir daktarai turėjo vieniems nuplauti rankas, kitiems kojas ir kitų mažesnių ir didesnių operacijų padaryta. Keliolika mirė po tokių operacijų padarymo. Su užmuštais vietoje ir mirusiais ligoninėse žuvusių šioje katastrofoje yra 16 aukų. Bet dar 25 sužeistųjų guli ligoninėse ir 15 yra kringoje padėty, todėl gali dar ne vienas pasimirti.

Nelaimės Kaltininkai.

Nelaimė ištikus skubiai atvyko į vietą miesto majoras Walker ir su policijos viršininkais apžiūrėjo visas priežastis delko galėjo kilti nelaimė. Policija majorui pasakojo, kad kompanijos kaltė delei šios katastrofos, nes urvakelių bėgių prižiūrėjimo viršininkas Baldwin žinojo, kad šitas bėgių sujungis neveikia tinkamai. Pasakojama, kad pats Baldwin buvęs tuo laiku Times Square stoty ir griežtai įsakęs katastrofą sutikusio traukinio motormanui važiuoti, kuomet tas protestavęs ir nurodęs į raudoną žiburį, kuris reiškęs pavojų ir kad yra kas nors negero su bėgių sujungiu. Tačiau Baldwin to nepaisęs ir įsakęs motormanui leisti traukinį.

Ištikus katastrofai Baldwin pabėgo ir pasislėpė ir policija nekūr negalėjo jo surasti, kad išklausinėjus jį, kaip bėgių prižiūrėjimo viršininką. Ir tik majorui Walker įsakius policijai areštuoti kompanijos prezidentą Hedley ir kitus kompanijos viršininkus, atsirado ir p. Baldwin ir papasakojo savo istoriją, bet jau po to, kai turėjo progos pasitarti su kompanijos advokatais.

Baldwin yra areštuotas ir kaltinamas užmušėjųjestyje. Teirėjas išleido jį užstačius 10,000 dol. kaucijos. Kompanijai svarbu pasiliuosuoti nuo pilnos atsakomybės už šią katastrofą. Pradėta net trys atskiri tyrimai šios nelaimės, kuriuos veda: miestas, trazio tarba ir pati kompanija. Prie ko šitie tyrimai prives tuo tarpu peranksti išvadas daryti. Tačiau aišku vienas, tai kad neveikiantis atatinkamai urvakelio bėgių sujungis prarijo 16 žmonių gyvybes ir daugelį sužeidė. Reikiama, kad tokia svarbi ir kartu pavojinga susisiekimo įmonė nėra tinkamai prižiurima.

NEUZMIRSKITE SVARBAUS MASS-MITINGO IR PIKNIKO.

Šiuomi pranešame Brooklyno New Yorko ir apylinkės lietuvių visuomenei, kad sekama sekmdienį, rugsėjo 2 d., rengiamas Mass-Mitingas ir Piknikas puikiai einasi. Cypress Hills parkas yra ruošiamas šiai didelei dienai. Daugelis lietuvių apylinkės draugijų jau atsakė, kad priėmę kvietimą laiškelius. Kal kurios jau paskyrė savo atstovus ir nutarė „in corpore“ pikniko dalyvauti. Kitos dar tu rės šio mėnesio pabaigoje savo

susirinkimus, kuriuose bus išrinkti atstovai. Tarpe organizacijų, jau pradavusių savo busimų atstovų vardus, galima jau paminti šias: „Vienybės“ Spaudos Bendrovės atstovas, p. A. Mikalauskas.

Didž. New Yorko Federacijos apskrities susirinkimas nutaręs dalyvauti. Sv. Jurgio parapijos choras nutaręs dalyvauti su dainomis. Taipgi išrinkę atstovą, p. Klemensą Tijonaitį.

Sv. Franciškaus Draugija iš Cliffsides nutarė dalyvauti „in corpore“ ir atvažiuoti piknikan dideliu busu. Atstovu išrinktas darbuotojas p. Leonas Pocius.

SLA. 250 kp. dalyvaus ir turės atstovų pirmininką p. A. Bazarą. Musų gerbiamausias artistas, p. St. Pilka, rengiasi su įdomia kalba ar deklamacija.

Tikietai įžangos, po 50c., par davinėjami iš anksto pas visus virš minėtų rengimo organizacijų narius ir „Vienybės“ redakcijoje.

Rengiamo Tautų Sąjungai ir Lietuvos Vyriausybei rezolucijos del Vilniaus.

Šimtametis iš Lietuvos svečias, Jurgis Skinderis, lavinasi pasakyti pasveikinimo amerikiečiams „spychių“ ir miklina kojas pasokti su „sweet sixteen“ valsa piknike.

Vaitekuno orkestra tampo stygas ir šveičia triubas, gražiausiam šokiams.

Zodžiu — rugsėjo 2 d. Cypress Hills Parke bus dienų diena.

Visi ir visos — ruoškitės! Rengimo Komisija.

DR. KARALIUS SVEIKSTA.

SLA. Sv. Jurgio Komisijos narys D-ras A. J. Karalius jau tulas laikas serga. Jis susirgo pleuritu, net operacijai reikėjo daryti. Tačiau kad ir sirgdamas gerb. Dr. Karalius rupinasi savo pareigomis linkui vėdimo Sveikatos Skyriaus „Tėvynėje“. Šiomis dienomis gerb. Daktaras siunčia Sveikatos Skyriui medžiagos ir prie progos praneša:

„Apsirgau ir sergu. Guliu, atsikėles pavaiškėčiu ir vėl gulu. Suvargau baisiai del ligos ir visos nervuotas. Bet turiu vilties artimoje ateity pasveikti.“

Dabar „Naujienos“ praneša, kad Dr. Karalius jau sveiksta ir savo naujon vieton perkelta me ofise priiminėja ligonius. Smagu girdėti šį žinia, kad S. L. A. veikėjas — Sveikatos Komisijos narys — jau baigia pasveikti. Linkime kuoartimiausiu laiku galutinai pasveikti ir darbuotis posenovei medicinos srity. Naujas D-ro Karaliaus ofiso adresas yra: 3147 So. Halsted St., Chicago, Ill. Telefonas: Calumet 3294.

LANKĖSI REDAKCIJOJ.

Rugpjūčio 24 d. atsilankė S. L. A. Centre ir „Tėvynės“ redakcijon SLA. 34 kp. veikėjas p. A. Valinčius iš New Britain, Conn. Gerb. svečias atvyko į Brooklyną atostogų metu paviešėti pas savo gimines keletą dienų, tai prie tos progos aplankė ir SLA. Centrą. Reikia pažymėti, kad p. Valinčius jau 20 metų yra policista New Britaino mieste ir kaip policistas ir žmogus turi gerą vardą ir yra visų gerbiamas. Su juo kartu lankėsi ir jo sunelis Benediktas, kuriam patinka New Yorkas svarbiausiai delto, kad gali čionai matyti daug naujanybių ir žymiuosius beisbolininkus. Jaunasis Valinčius butinai nusprendęs pamatyti beisbolo rungtynes, kuriose dalyvauja Babe Ruth. Šitas smarkus beisbolo lošikas daugeliui jaunuolių yra labai dideliu karžygiu.

SLA. 126 KUOKOS SUSIRINKIMAS.

SLA. 126 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 7 dieną, 8 valandą vakare, SLA. Raštiniėje, 307 W. 30-th St. Visi nariai ir narės kviečiami pribūti ir užsimokėti mėnesines mokestis, kad neliktumėt suspenduoti, o ištikus kokiai nors nelaimėi nereiktų turėti nepageldajami nesusipratimai. Taipgi ateidami atsiveskite ir savo draugus bei drauges prirašyti prie SLA. 126 kuopos.

M. Draugeiliūtė — sekr.

SLA. 38 KUOPOS SUSIRINKIMAS.

SLA. 38 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 12 d., „Vienybės“ svetainėje, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y., 7 val. vakare. Visi nariai ir narės malonėkite pribūti ir užsimokėti savo duokles, kad laikė ligos ir mirties nepasiliktumėt suspenduotais ir išbrauktai iš organizacijos. Atsiveskite ir savo draugus prirašyti prie SLA. 38 kuopos.

A. Lesniauskas — sekr.

Tel. Mansfield 9319
Dr. Ed. W. ŽUKAUCKAS
1114 Foster Ave.,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos:
1-2 p. m. ir 6-8 p. m.
Nedėliom pagal sutartį.

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS
322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH.
Valandos:
12-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Ultravioletinė šviesa. Diathermis.

MILIONO DOLERIŲ JUOKŲ IR STUKŲ KNYGELĖ

Už 30 Centų
Visi Lietuviai Pasipirkite tik-čią Išėjusį 1928 Metų Juokų, Dainų ir Samių O R A K U L Ą
64 puslapių knygelė prikimšta tokių juokų apie ženočius, senbernius, Žydus, Italus, Skotus ir butlegerius bei kunigus, kurių nei Adomas su Ieva nežinojo.
KAINA su pristintumu .. 30c.
5 KNYGUTĖS \$1.15
Adresnuokite:
„1928 Metų Orakulas“
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Prašalino Labai Sunkų Vidurių Užkietėjimą

Panelė Lucy Moore, Choraw, S. C., sako: Nuga-Tone yra atsakymas į jos maldavimą. Ji labai kentėjo nuo užkietėjimo. Jos skilvio stovis toks buvo, kad ji daugiau nemanė pasigėrėti valgiais. Po vartojimo Nuga-Tone ji trumpą laiką ji paraišė, kad ji pasveiko ir užgančindinta pasekmėmis ir gali valgyti ką tik nori be baimės.
Nuga-Tone turi stebėtiną reguliavimą. Jos pagelbėjo virš milijonių vyrų ir moterų ir gražioji jiems sveikata ir stipruma. Kai kurie viršrejo prastą apetitą ir menką virškinimą, kitiems kenkė gazai ir raugėjimas, turėjo chronišką vidurių užkietėjimą, menkas kepenis, inkstus arba puslės iritavimą, galvos skaudėjimą, svaigulį, praradimą svorio ir stiprumo, prastą miegą, silpnus organus ar panašius nesmagumus kas teikdavo nesmagumo. Jei turite vieną iš tu trubiųjų, jus turėtųmėt vartoti Nuga-Tone. Jus galite gauti kur gyduolės yra parudodamos. Jei jus vertelga neturi jį stakė, reikalaukite, kad jis užsakytu jums iš olesio vaistinės.

PRALEISKITE VAKACIJAS

West Milford, N. J. Lietuviškoj ukėj, New Jersey kalnuose palei ežerus Greenwood & Pinecliffe Lake, vienoj iš vėsausiu vietų ir dailiausioj apylinkėj. Del informacijų kreipkitės:

MRS. F. TACIONIS,
WEST MILFORD, N. J.
Tel. 56.

“DIRVA”

talpina tiktai parinktinus populiarius mokslo raštus, gražias senoviškas istoriškas apysakas, liaudies dainas, kurias jauni budami Lietuvoj dainavome, parinktą originalę poeziją, ir gražius juokus. Prie to telpa žinios iš Amerikos, Kanados, Lietuvos, viso pasaulio ir daug sporto naujenu.

„Dirva“ yra 8 puslapių didumo, patriotinis laikraštis, eina sykį savaitėje. Kaina metams \$2, pusei metų \$1. Kanadon metams \$2.50, kitur metams \$3.

Reikalaukite kopijos pamatymui. Dykai.
„DIRVA“
6820 Superior Ave.,
CLEVELAND, OHIO.

„SANDARA“ I LIETUVĄ

— U Ž —
\$2.00

NAUJAS „SANDAROS“ VAJUS

Vienam mėnesiui nupigintas „Sandaros“ prenumeratos vajuus jau prasidėjo ir baigsis su rugsėjo 1 dieną š. m. Tai specialis j Lietuvą ir užsienius nupiginimas. Visi nariai ir draugai užrašykite „Sandarą“ savo giminėms j Lietuvą, Vilniaus kraštą, Kanadą, Kubą, Braziliją, Argentiną ar j kitas šalis. Pasinaudokit proga! Dabar „Sandaros“ prenumerata tiktai \$2.00 metams laiko.

„SANDARA“
327 E Street
SO. BOSTON, MASS.

I IR IŠ LIETUVOS

per BREMENA ant didžiausio ir greičiausio Vokietijos laivo COLUMBUS
Arba ant kitų laivų šios linijos
Tiktai aštuonios dienos ant vandens
Puiki trečia klasa — Tiktai kajutos.
Kreipkitės prie vietos agento arba es New Yorko New York NORTH GERMAN LLOYD



Kuomet „VOTYS“, įspiovimai, žaidos ir tt. atsitinka BEAR BRAND SALVE (Groblewski'o) palengvina skausmą ir ištrankia VOTIES ŠERDĮ j dvi ar tris dienas be jokių spaudymų. Kaina 35c.
GROBLEWSKI & CO., Plymouth, Pa.
„TRAUKIA ir TRAUKIA — tačiau lengvai.

DABAR UŽSIRASYK

“AMERIKOS LIETUVI”

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramnių pasiskaitymų, naudingų mokslinių straipsnių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam Lietuvui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekundžio gruodžio mėnesio bėgy, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykite dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėti AMERIKOS LIETUVI, pardavinėk knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigų siųsdami adresuokite taip:
„AMERIKOS LIETUVIS“
14 Vernon Street,
WORCESTER, MASS.

JAUNUOLIŲ MOKYKLOS RANKVEDĖLIAI

ABC. Skaitymo-Rašymo pradžiamokslis. Sutaisė J. Damijonaitis. Pati pirmutinė knyga mokinant lietuviškai skaityti ir rašyti. Trečia ir vėliausia laida 35c.
VAIKŲ DARŽELIS. Skaitymai antriesiems mokslo metams. Sutaisė J. Damijonaitis. Tai knyga, vartojama po ABC 75c
GRAMATIKA Lietuvių Kalbos. J. Damijonaičio. Vadovėlis mokykloms pirmutinei gramatikos klasei. Trečias pataisytas leidimas 75c.
SKAITYMAI Lietuvių Kalbos Pamokoms. Sutaisė P. Klimas. Penktas išleidimas. Knyga, vartojama skaitymui po Vaukų Darželio augtėnėms klaseis \$1.00
KRAŠTO MOKSLO SKAITYMO RINKINYS. Sutaisė J. Damijonaitis. Knyga, vartojama augtėnėse klaseose susiėžinti su Lietuvos istorija, geografija ir žmonių gyvenimu bei veikėjais. Kaina 75c.
V I E N Y B Ė
193 Grand Street
BROOKLYN, N. Y.

NĖRA KITO TIESESNIO KELIO I LIETUVĄ

Arba Iš Lietuvos į Ameriką Kaip Per
KLAIPĖDĄ

—Ant—
BALTIC AMERIKOS LINIJOS

Važiavimas su vienu iš B. A. Laivų per Klaipėdą prie dabartinių aplinkybių yra maionus ir visai keleivių nevargina.
Kodel Lietuviai Važiuoja Ant Šios Linijos?
1) Nepertraukiama kelionė iš porto į portą
2) Nereikia trankytis geležinkeliais po svetimas šalis
3) Lietuviškai galima susikabēt su laivo aptarnatojais
4) Geras valgis ir mandagus patarnavimas
5) Kasdien judami paveikslai ir koncertai
6) Išpildomi laivo orkestros įvairūs žaislai, šokiai ir tt.

KAINOS IŠ KAUNO: Trečia Klasa \$125.00 Valdžios Tax Ekstra		KAINOS I KLAIPĖDĄ Trečia Kl. \$107 I abi pusi \$181 Turistinė 3 klasa arba buvsia II klasa — \$122.00 I abi pusi 203.50
--	---	---

Išplaukimai Laivų Iš New Yorko:
„ESTONIA“ Rugsėjo (Sept.) 1
„POLONIA“ Rugsėjo (Sept.) 8
Su įvairioms Žinioms Kreipkitės j Vietos Agentą ar j Bendrovę
BALTIC AMERICA LINE
8 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
Union Trust Bldg., Pittsburgh, Pa.
315 So. Dearborn Street, Chicago, Ill.

AI SO P O PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 paveikslų, 301 pasakų. Tinkami pamokinimui seniems, jauniems ir mažiems.
Popieros apdaruose tik \$1.25

„TEVYNĖS“ ADMINISTRACIJA
307 W. 30-th St., New York, N. Y.